Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...21-hээ гарана | № 83 (14194) | 1976 оной апрелиин 9, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

...ЛААН ТУГ УРЯАЛНА

...минай аймагай Сана... ...хозой коллектив 1975 ...дэлгэрhэн Бүхэсоюзна ...ис мүрысөөндэ ажалай ...жалта туйлаhан бай... ...ахын бүхы хүдэлмэ... ...шэд үйлэдбэреэ улам ... хүгжөөжэ, түгэсхэ... ...дэ мал ажалай про... ...дые абаха, гүрэндэ ... түсэбтэ даабаринуу... ...ты талаарнь үлүүлэн ...hэн юм. Тиихэдэ нии... ...уүhа малай тоо толгой ...уулха арадай ажахын ...баhал үлүүлэгдээ hэн. ...Россин Федерациин ...рнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэhэн байгаа. Энэ совхозой ажалшад 1974 оной дүнгүүдээр баhал тиимэ үндэр хайрада хүртөө hэн. Совхозой түбэй соёлой байшанда hаяхан баяр ёhололой суглаан болобо. Тэндэ ажахын хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, нютагай интеллигенци суглараа. Совхозой партиина организациин секретарь А. Д. Цыбиков КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, профсоюзуудай областной соведэй түрүүлэгшэ В. И. Титовто үгэ үгэнэ. Юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ туйлаhан ехэ амжалтаарнь совхозой бүхы ажалшадые КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын правительствын үмэнэhөө хани халуунаар амаршалаад, нүхэр Титов ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй түлөөлэгшэдтэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барюулба. Тиигээд габшагай ажалайнгаа эршые hуладхангүй хүдэлжэ, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүри ехэ амжалта туйлахыень совхозой бүхы ажалшадые уряалаа.

Ажахын директорэй орлогшо, ахамад ветеринарна врач Д. Ш. Будаев, бэрхэ малшан, республикын Верховно Соведэй депутат Н. Д. Бальжурова, ахалагша hаалишан С. Б. Будаева, нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ Н. Б. Хадаев, сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Х. Санжитов гэгшэд үгэ хэлэжэ, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байhан тухайгаа мэдүүлээ.

Д. ДАШИЕВ,
аймагай газетын редактор.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

...алиин аймагай ...шленна предприятн... ...й коллективүүд пар... ...XXV съездын шиидхэ... ...дые бодото дээрэнь ...хэ гэhэн зорилго ур... ...бина. Сэлэнгын модо... ...азын, Итанцын, Елов... ...промхозуудай коллек... ...түрүү ажалай үльгэр ...харуулна.

...гын модоной баазын ...тив үйлэдбэриингөө ...арга боломжонуудые ...ор хэрэглэхэ гэжэ эр... ...э. Эдэнэр оньhон тех... ...бүтээсэ ехэтэйгээр ..., халаан бүриин ...үлүүлэн дүүргэнэ ...элэй нэгэдэхи квартал ...миллион 792 мянган ...гэй продукци худал... ...даабаряа 2 миллион 899 мянганда хүргэhэн юм.

Итанцын леспромхозой коллектив юhэдэхи табан жэл соо эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэжэ, материально-техническэ hайн баазатай болоhон юм. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ габшагайгаар хүдэлхэ гэжэ шиидэhэн энэ коллектив зарим тэды амжалта туйлаба. Эдэнэр байгша оной түрүүшын кварталай даабариhаа гадуур 5 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, продукци худалдаха түсэбөө 36 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэбэ. Еловско леспромхозой коллектив продукци худалдаха даабаряа 25 мянган түхэригөөр үлүүлбэ.

Аймагаймнай промышленна предприятинууд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ яhала урагшатайгаар хүдэлжэ байна. Түрүүшын квартал соо 7 миллион 988 мянган түхэригэй продукци гүрэндэ худалдаха даабари 8 миллион 198 мянгада хүргэгдэбэ. Аймагаймнай промышленна предприятинуудай коллективүүд саашадаа hайн шанартай продукци гаргахын түлөө тэмсэнэ.

А. ГЛАДКИХ,
КПСС-эй Прибайкалиин райкомой промышленностиин таhагые даагша.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ОРООhО ТАРЯАНАЙ ҮРЭhЭ ХҮРЭНГЫН ЯМАР ШАНАРТАЙ БАЙhАН ТУХАЙ

1976 ОНОЙ АПРЕЛИИН 1-нэй МЭДЭЭН

(Тоонууд процентээр харуулагдана)

Аймагууд	Бүхы хаагдаhан үрэһэнэй шалгагдаhаниинь	Таряанhаа тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байhаниинь	Шэнинсын үрэhэнэй тарилгын шанарта хүргэгдөөгүйнь
Баргажанай	100	12	3
Бэшүүрэй	100	3	4
Зэдын	100	28	21
Яруунын	100	59	36
Загарайн	100	46	35
Захааминай	93	53	39
Кабанскын	100	33	15
Хэжэнгын	97	35	28
Хурамхаанай	100	13	—
Хяагтын	100	21	9
Мухар-Шэбэрэй	99	9	8
Прибайкалиин	100	42	43
Сэлэнгын	98	44	35
Түнхэнэй	98	33	20
Улаан-Үдын	99	46	38
Хориин	100	18	—
Республика бүхыдөө:	98	27	17

...ЛЭГ ДУНДАА

... соогоо түрүү ажахы... ...нэгэн болохо Анаагай ... газарай үрэжэл hай... ... габшагай хоёр hа... ...дэлмэри түлэг дундаа ...дана. Эндэ бүхыдөө 10 ..., 23 хүнhөө бүри... ...луговодуудай гурбан ...эмхидхэгдэнхэй. Жэлэй ... хойшо совхозой та..., сабшалан дээрэ бү... ...4 мянган тонно наг ... гаргагдажа, 800 мян... ...кубометр тошон халяаг... ...800-гаад гектар нуга ... бута болдог, шулуун... ...сэбэрлэгдэжэ, сабшалан дээрээ 240 центнер, бэлшээриин газарта 880 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаба. Гадна, сабшалан хорболхо 3 мянган hургаар бэлдэгдэhэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ дуршэлтэй луговод Ёндон Ринчиндоржиевай хүтэлбэрилдэг звено амжалтатайгаар ажаллана. Үнинэй пенсидэ гараhаншье hаа, 2-дохи отделенидэ луговодоор ажаллажа байдаг Дмитрий Дмитриевич Серебряков ехэ туhа хүргэжэ, хараалагдаhан ажалаа хэжэ байна.

В. СТЕПАНОВ,
совхозой ахамад мелиоратор.

Хори.

АЖАЛАЙ БААТАР

Владимир Николаевич Сергеевые гэртэнь олохо гээшэ бэрхэтэй хэрэг юм гэжэ одоол ойлгобоб. Тэрэ ажалдаа гү, али олониитын хэрэгтэ ехэнхи сагаа зорюулдаг юм байна. Юуб гэхэдэ, Владимир Николаевичтай гэртэнь уулзалдахаар хэлсэhэн хадаа яаралгүй ерэбэб. Тэрэнэй хани нүхэр Ольга Никитична үүдэеэ нээжэ, урин дулаахан угтаба. Теэд талаан буруутахадаа Владимир Николаевич Сергеев гэртээ үгы байшаба.

hаяшаг лэ ажалдань дуудаа. Локомотивна паркда дежурнаар хүдэлхөөр ошобо, — гэжэ Ольга Никитичнагай хэлэхэдэнь урмаа хухаршаба. Гурбан хоногой үнгэрhэн хойно одоол нэгэ сүлөө саг оложо, ажал хэрэг, ажабайдалайнь намтар тухай хөөрэлдэбэбди. Владимир Николаевич Сергеевэй эсэгэнь түмэр замда хүдэлдэг байгаа.

Володиин оройдоол арбан зургаан наhаа гэшхээд ябахадань, эсэгэнь наhа бараhан юм. Эхэнь зургаан үхибүүдтэй үлөө бэлэй. Эдир залуухан хүбүүн эхэдээ туhалалсаха гэhэн зорилготойгоор, түмэр замай Тальцы станцида хүдэлжэ эхилээ hэн. Владимир Николаевичай ажабайдалайнь намтар эндэhээл эхитэй. Тэрэ залуушье hаа, даажа абаhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг hэн. Хамаг юумэ зохидоор, саг болзор соонь бүтээхэ. hүбэлгэн ухаатай, сэхэ сагаан hанаатай залуу хүбүүнэй мэргэжэл шадабарине дээшэлүүлхэ гэhэн зорилготойгоор станциин дежурнын курсада эльгээhэн юм.

hүүлэй хорин табан жэлэй туршада Владимир Николаевич Сергеев түмэр замай Улаан-Үдэ станцида дежурнаар хүдэлнэ. Тэрэ баян дүршэлтэй, бэрхэ хүдэлмэришэн юм. Энэ олон жэлнүүдэй туршада оролдосотой hайнаар хүдэлжэ, арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа ехээр, түргэнөөр шэрэхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулhан юм. Тэрэнэй оролдолго шадабариин ашаар поезднууд hаадгүйгөөр, түргэнөөр ябуулагдана. Түмэр замай Улаан-Үдэ станциин коллектив даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Эндэ Владимир Николаевич Сергеевэй хубита бии гээд hанагдана.

Мүнөө тус станциин коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн мүрысөөндэ оролсонхой. Таби наhанай богоhо hаяхан алхаhан энэ хүн үдэршье, hүнишье илгаагүй түрэл станци тээшээ яаралтайгаар гэшхэлжэ ябадаг. Владимир Николаевич Сергеев яарахашье ёhотой. Тэрэнние хамта хүдэлдэг нүхэдынь хүсэтэ электровозуудай хонгёо шанга абяагаар зэдэлэн байгаа станциинь, бурьялан байгаа ажалынь хүлеэнэ бшуу. Тэрэ урин дулаахан үгөөрөө хамта хүдэлдэг нүхэдөө урмашуулан, ашаатан поезднуудые hаадгүйгөөр ябуулхыень уряалан байдаг лэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түмэр замай Улаан-Үдэ станциин дежурна, социалис Ажалай Герой В. Н. Сергеев.

П. БУРМАКИНАЙ
фототекст.

...прелиин 17-до—коммунис субботник

...ОРИЛГОНУУД ХАРААЛАГДАА

...ша оной апрелиин ...болохоёо байhан ком... ...субботнигто Хэжэнгын ... ажалшад эдэбхи... ... хабаадалсахаяа бэл... ...байна. Субботник үн... ... аймагай штаб бии ...жо (начальнигынь ...эй райкомой секре... А. Б. Раднаев), эмхид... ... ехэ хэмжээ ябуулга... ... бэелүүлээ. Гадна ...уудта, промышленна ...приятинуудта, эмхи зур... ...та эмхидхэгдэhэн штабууд горитой хүдэлмэри ябуулна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Хамта дээрээ 9200 хүн апрелиин 17-до ажаллаха байна. Тиигэжэ 13 мянган түхэригэй мүнгэн зөөри арбадахи табан жэлэй жасада оруулагдаха. Энэ үдэр элдэб техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэхээр хараалагдаа. Жэшээлхэдэ, 150 автомашина, 380 мөөртэй, 210 гэнжэтэ тракторнууд хүдэлгэгдэхэ юм.

Субботник үнгэргэхэ штабууд апрелиин 17-до хэгдэхэ хүдэлмэриин ниитэ хэмжээе элирүүлжэ, ажалшадай коллектив бүхэнэй урда тодорхой зорилгонуудые табина. Онсолходо, 1650 кубометр модон бэлэдхэгдэхэ, 5 тонно элдэб ашаан (ороохоной хүрэнгэ, шэбхэ) шэрэгдэхэ, 20 километр утатай посхоод баригдаха, 20 мянган hургаар отологдохо, хониной зуугаад байрын шэбхэ малтагдаха, 600 гектар сабшалан уhалагдаха, 200 гектар сабшалан болон бэлшээри сэбэрлэгдэхэ байна.

Субботнигто бэлэдхэлэй дүнтүүдые согсолон хараад үзэхэдэ, энэ шухала хэмжээ ябуулга урагшатай hайнаар үнгэргэгдэхэ.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

...БШАГАЙГААР АЖАЛЛАХАНЬ

...ан-Үдын аймагай «За... Ильича» совхоздо ... субботын» үдэртэ ...ар ажаллахын түлөө ...ал эршэмтэйгээр ябуу... ... байна. Субботни... хүтэлбэрилхэ штаб ...гарданхай. Штабай ... совхозой парткомой ...арь Г. Э. Санжиев ...ана. Мүнөө энэ үдэр ... ажал элирүүлэгдэнэ, ... тэды хүн ажаллахаб ... асуудалнууд шиидхэг... ...-гаад гектар поли дээрэхи шулуун суглуулагдаха. Мүн энэ ажалда тэргэтэй 12 трактор ба машинанууд ажаллаха юм. Хэдэн мянгаад тонно наг шэбхэ теплицэдэ оруулагдаха, тараагдаха байна. Бэлдэгдэhэн hургаагуудаар хашаа хорёо бодхоогдохо, заhагдаха, поли, нуга сабшалан дээрэ нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаха юм.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

ДУТАГДАЛНУУДЫЕ ДАРЫ УСАДХАХА

Эршэтэ ажалай эрхим дүн элирүүлхэ Бүхэсоюзна коммунис субботнигой үнгэргэгдэхэ үдэр хүрэтэр тоотойхон хоног үлэбэ. Мүнөө республикымнай аймаг, ажахы, hуурин, тосхон бүхэндэ энэ ажалай hайндэртэ бэлдэхэ хүдэлмэри улам эршэмтэйгээр ябуулагдажа, хаа хаанагүй субботнигой штабууд байгуулагдажа, эмхидхэлэй нилээд ехэ ажал хэгдэжэ байна гээшэ. Тиин гэhээ Зэдын аймагай ажахынуудта, промышленна предприятинуудта коммунис субботнигто бэлдэхэ, тэрэнние эмхидхэхэ хүдэлмэри мүнөө хүрэтэрөө хангалтагүй байhаар. hаяхан «Октябрьский», «Заречный» совхозуудта, Зэдэ станцида, 589-дэхи ПМК ба Буркоопсоюзай Зэдын баазада хүрэжэ ерэхэдэмнай, коммунис субботник эмхидхэн хүтэлбэрилхэ тусхай штабуудшье эмхидхэгдээгүй, ажалай энэ hайндэртэ ямаршье хүдэлмэриин хэгдэхэ байhаниие урдшалан түсэблөөгүй байба.

Ойрын үдэрнүүдтэ КПСС-эй Зэдын райком, аймгүйсэдком аймаг соохи энэ байдалаа гуримшуулхаар зохихо хэмжээнүүдые абахань гү гэжэ асуултай.

Д. АЮШЕЕВ.

ЕХЭ АЖАЛ ХЭГДЭХЭ

ХЯАГТА. Ажалай hайндэр болохо коммунис субботнигто «Дружба» колхозой гэшүүд горитой бэлэдхэл хэжэ байна. «Октябрьский», Энхэ тала, Ехэ-Хүдэри. Хоолой гэжэ hуурин тосхонуудта ажаhуугшад, үбгэн, залуугүй бултадаа колхозой механизатор, барилгашад болон луговодуудтай хамта субботнигой үдэр hайжаруулагдаhан бэлшээри хорёолхо, сабшалан шулуу шохойhоо сэбэрлэхэ, наг шэбхэ зөөжэ гаргалсаха байна. Мүн бүлүүр станцинууд тодхогдожо, hубаг, ханаабууд татагдаха, ехэ сабшалан, бэлшээри уhалагдахаар хараалагдана. Колхозой түб hууринай хажууда түбхинэhэн оньhожоруулагдамал нүүдэл колонийн хүдэлмэришэд энэ үдэр hургаар бэлдэхэ зорилготой. Тиихэдэ hургуулиин үхибүүд нютагай пенсионернүүд hуурин, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо даабари абаа. Коммунис субботнигой үдэр бүхыдөө 1500 түхэригэй ажал хэгдэхэ.

Н. НОСКОВА,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указhаа

РСФСР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ туйлаhан амжалтануудайнь, түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй даабаринуудые болон газар, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар абаhан уялгануудаа дүүргэхэдээ ажалай габьяа харуулhанайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР hээ:
ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Федотова Агафья Емельяновнае — Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхозой hаалишан.

Филонова Серафима Васильевнае — Кабанскын аймагай «Кабанский» совхозой фермые даагша.

Хмелев Алексей Ивановичые — Кабанскын аймагай «Кабанский» совхозой директор.

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Банзаракцаева Бутыд Гармажаповнае — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Ванкеев Жамсо Бальжинимаевичые — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Евдокимова Наталья Нестеровнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой шубуушан.

Фалилеев Степан Петровичые — Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой тракторист-машинист.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Агафонов Иван Романовичые — Хяагтын аймагай «Родина» колхозой түрүүлэгшэ.

Бадмаева Цыбикжап Аюшеевнае — Хурамханай аймагай «Гаргын совхозой хонишон.

Бахаев Поликарп Васильевичые — Прибайкалиин аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

Берещнiов Александр Степановичые — КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Болонев Осип Митрофановичые — Улаан-Үдын аймагай «Авангард» колхозой түрүүлэгшэ.

Буянтуева Бадма-Ханда Цыдендоржиевнае — Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой hаалишан.

Гундуева Светлана Будаевнае — Захааминай аймагай Санагын совхозой hаалишан.

Гуржапов Улзытэ Ивановичые — Баргажанай аймагай Хилганын совхозой хонишон.

Дагбаев Ким Дамдиновичые — КПСС-эй Хурамхаанай райкомой нэгэдэхи секретарь.

Дарханов Виктор Улахановичые — КПСС-эй Хориин райкомой нэгэдэхи секретарь.

Дунаев Яков Павловичые — Хориин аймагай Дээдэ Тайлсын совхозой фермые даагша.

Ефимов Федр Ермиловичые — Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой директор.

Иванов Ефим Васильевичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой түрүүлэгшэ.

Клеменищева Валентина Петровнае — Кабанскын аймагай «Кабанский» совхозой hаалишан.

Лобыцина Мария Ивановнае — Прибайкалиин аймагай «Зырянский» совхозой hаалишан.

Лысов Валентин Федоровичые — КПСС-эй обкомой секретарь.

Николаев Базыр Иннокентьевичые—Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

Пивоваров Николай Буиновичые — Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ.

Пуховской Василий Михайловичые — Загарайн аймагай Шэнэ Бэрээнэй заhабарилгын механическа заводой директор.

Соковиков Александр Николаевичые — Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Трофимова Васса Дмитриевнае — Загарайн аймагай «Гигант» колхозой hаалишан.

Хапхаранов Доржо Дармаевичые — Түнхэнэй аймагай Саяаний совхозой hаалишан.

Хомутов Борис Павловичые — Зэдын аймагай Борьёогой совхозой директор.

Цыбиков Пурбо Аюшеевичые — Хурамхаанай аймагай Хурамхаанай совхозой малшан.

Шамсудинова Анна Михайловнае — Хэжэнгын аймагай Загаhатын совхозой хонишон.

Шомоев Клим Кирилловичые — КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Ф. С. САХИРОВТА РСФСР-эй ИСКУССТВЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет театральна искусствын талаар габьяатай байhанайнь түлөө Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай ахамад режиссер **Сахиров** Федор Семеновичто РСФСР-эй искусствын Габьяата ажал ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва,
1976 оной апрелиин 7.

Совет-Швед хөөрэлдөөнүүд дүүрээ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын, Швециин Премьер-Министр У. Пальмегэй хоорондын хөөрэлдөөнүүд апрелиин 7-до Кремль дотор дүүрээ.

Али али талые hонирхуулдаг уласхоорондын асуудалнуудые, тэрэшэлэн СССР-эй ба Швециин хоорондохи хоёр талын харилсаанай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ уулзалгануудай үедэ түгэсхэгдөө.

Москвада болоhон хөөрэлдөөнүүд ба уулзалганууд уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэхэ зорилготой совет-швед харилсаа холбоое саашаданъ хүгжөөлгэдэ, тэрэшэлэн элдэб асуудалнуудаар СССР Швеци хоёрой хоорондын холбоо барисаае гүнзэгырүүлгэдэ туhа хүргэхэ гээд этигэжэ байhанаа хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад элирхэйлбэ.

Совет-Швед хэлсээндэ гар табигдаба

Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Швециин хоорондохи худалдаа наймаан тухай удаан болзортой хэлсээндэ апрелиин 7-ной үдэр Кремлиин Ехэ ордон дотор гар табигдаа.

Энэ хэлсээндэ Совет Социалис республикануудай Союзай түлөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин;

Швециин правительствын түлөө Швециин Премьер-Министр Улоф Пальме гар табиба.

Документдэ гар табилгын үедэ: Совет талаhаа — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, бусад тушаалтад; Швециин талаhаа — Премьер-Министрые үдэшэжэ ябаhан тушаалтад байлсаа. (ТАСС).

Россин садоводуудай зүблөөн

Саад ургуулгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ Бүхэроссин зүблөөн апрелиин 7-до Москвада нээгдээ. Зүблөөндэ хабаадагшад-эрдэмтэд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, үүсхэл гаргагшад ба түрүүшүүл — энэ шухала hалбарине ашаг үрэ ехэтэй болгохо асуудалнуудые, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр, саад ургуулдаг хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табигдаhан зорилгонуудтай зохилдуулан, үрэ, жэмэсүүдые саашадаа бүри ехээр ургуулха ба бэлэдхэхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ.

(ТАСС).

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...А-Ж. Б-Ц. ДАШИЕВТА, Т. П. ЛЕБЕШЕВТЭ ...ЯАДАЙ АССР-эй ИСКУССТВЫН ГАБЬЯАТА ...ЯБУУЛАГША ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...бан наран» гэжэ үргэн экрантай, үнгэтэ, уран hай... ...фильм зохёон байгуулhанайнь түлөө сценариин ...зохёон табигша режиссер Арья-Жап Бато-Цырено... ...Дашиевта, зохёон табигша оператор Тимофей Павло... Лебешевтэ Буряадай **АССР-эй искусствын габьяата** ...ябуулагша гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

...ядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

...ядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...ан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
...6 оной апрелиин 8.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. Б. МАРИНДА БУРЯАДАЙ АССР-эй СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Буряад ороной мүнөөнэй ажабайдалые зүбөөр, үнэншэмэ тодоор харуулhан «Гурбан наран» гэhэн үргэн экрантай, үнгэтэ, уран hайханай фильм зохёон табилгада хабаадалсаhанайнь түлөө «Мосфильм» киностудиин кинокартинын директор Сергей Борисович **Маринда Буряадай АССР-эй соёл культурын габьяата ажал ябуулагша** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной апрелиин 8.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

«ГУРБАН НАРАН» ГЭhЭН УРАН hАЙХАНАЙ ФИЛЬМЫН ГОЛ РОЛЬНУУДЫЕ ГҮЙСЭДХЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

«Гурбан наран» гэhэн уран hайханай фильмдэ гол рольнуудые гүйсэдхэhэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Будажапов Содном-Дагба Дашижаповичые,
Бурдуковская Любовь Ивановнае,
Дагбаев Арьяжап Цыденешеевичые,
Шагдарова Намсалма Цоктоевнае.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной апрелиин 8.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. И. АНОШКИНАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

«Гурбан наран» гэhэн уран hайханай фильм зохёон байгуулхадаа творческо ехэ ажал ябуулhанайнь түлөө «Мосфильм» киностудиин режиссерой ассистент Нина Ивановна **Аношкинае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной апрелиин 8.

УҺАН, ҮРЭЖЭЛ, УРГАСА

Хүн зоной эдеэ хоолой бүхы зүйлнүүдые, промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эд улам элбэгээр абадаг болохын тула мүнөө нэн түрүүн газарай үрэжэл һайжаруулжа, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ шухала байһаниинь хэндэшьеэ мэдээжэ.

Газарай үрэжэл һайжаруулха, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ, гектар бүриһөө шадаал һаа ехэ продукци абадаг болохо гээшэ хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ гол зорилгонуудай нэгэн гэжэ КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд соо онсолон заагдана. Тусхайлан хэлэбэл, гүрэнэй капитальна хүдэлмэридэ зорюулагдаһан мүнгөөр бүхыдөө 4 миллион гектар газар уһалагдадаг болгохо, 4,7 миллион гектар газарта намаг хатааха, сүл губи, хадалиг газарта 37,6 миллион гектар бэлшээри уһалууриин болгохо. Табан жэлэй эсэстэ хүдөө ажахыда 115 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулха гэжэ партиин XXV съездын баталһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» соо заагдана.

Эдэ сэдьхэл баясуулма, асари ехэ гоонууд манай республикадашье сэхэ хабаатай. Тусхайлбал, арбадахи табан жэлдэ аймагуудтамнай газарай үрэжэл һайжаруулха, уһалагдадаг болгохо, намаг хатааха хүдэлмэридэ хамта 104 миллион түхэригэй капитальна һомололгын мүнгэ зөөри гаргагдахаар хараалагдана.

Энээнтэй хамта республикын мелиораторнуудай хэхэ, бүтээхэ хүдэлмэри бүри ехэ болобо. Тэдэнэй урда үшөө ехэ, харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Ажалайнгаа шанар һайжаруулха, хэһэн хүдэлмэреэ аша үрэ ехэтэй болгохо, бии байһан дутагдалнуудаа дары усадхаха болонобди.

Үнэндөө, һүүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа юһэдэхи табан жэлдэ республика дотор таряалан, сабшалангай үрэжэл һайжаруулха, уһалууриин газар үргэдхэхэ, намаг хатааха, мүн мелиорациин болон уһанай ажахынуудай материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ. Үнгэрһэн табан жэлэй эхеэр 2300 гектар таряанай газар уһалха Түгнын уһалууриин инженернэ түхеэрэлгэтэй системэ ашаглалгада оруулагдаа. Хоринн аймагта Бансын-Үбэрэй уһалууриин хаалта, һубаг ханаабуудаар уһан табигдажа, горитой газар ундалуулдаг болобо. Оронго, Бүхэн, Онёо, Гаарга голнууд дээрэ уһа хаажа, таряалан, сабшалан руу залаха аргатай болгоо. Бэшүүртэ, Кабанскда уһалууриин системэнүүдээр түрүүшын мянгаад гектар газар уһалагдадаг болобо.

Уһалууриин һубаг ханааб, хаалтануудые барихада хэрэгтэй жэлдээ 20 мянган кубометр холбомол түмэрбетон зүйлнүүдые гаргаха завод баригдаа. Мүн «Бурводстрой» трест болон нүүдэл оньһожоруулагдаһан колоннонууд, уһалууриин системэнүүдэй головной болон аймагуудтахи управленинүүд бэхижүүлэгдэжэ, тэндэ элдэб барилга ехэ хэгдэнэ, техническэ талаараа һайса зэбсэгжүүлэгдэбэ.

Газар һайжаруулха, уһалагдадаг таряалан, сабшалан, бэлшээри үргэдхэхэ, намаг хатааха хүдэлмэридэ бүтээсэ ехэтэй эрхим ажалай жэшээ харуулдаг механизаторнууд, мелиораторнууд республика соомнай жэлһээ жэлдэ олошорно. Гансахан юһэдэхи табан жэлэй дүнгөөр мелиорациин болон уһанай ажахынуудай 7 түрүүшүүл Ажалай Улаан Тугай орденоор, 6 хүн «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа. Олохон хүн «Ажалай алдар солын», «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальнуудаар шагнагданхай. Тэдэнэй дундаһаа Хоринн ПМК-гай трактористнар И. Ф. Болотов, А. И. Мартынов, Ивалгын ПМК-гай экскаваторщигууд эсэгэ хүбүүн хоёр Дорофеевтэн, Улаан-Үдын ПМК-гай үрэмдэлгын мастер П. В. Гонтарь болон бусадые нэрлэжэ болоно.

Энээнтэй хамта һайжаруулагдаһан, уһалагдадаг газараа ашаг үрэ ехэтэйгээр, бодото эзэн ёһоор ашаглажа, жэлһээ жэлдэ үндэр баян ургаса абадаг ажахынуудые дурдангүй аргагүй. Хяагтын аймагай «Родина» колхоз нёдондо уһалагдадаг таряалангай га бүриһөө 29,5 центнер ургаса хуряагаа. 226 гектар газарай га бүхэнһөөнь 210 центнер кукурузын ногоо, 45 гектар огородой газарһаа гектарай 300 центнер овощ абаа юм.

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз 2293 гектар уһалагдадаг газараа һайнаар үтэгжүүлээд, хаһа сагтань оролдосотойгоор уһалаад, жэл бүри ехэ ургаса абана. Энэ колхозой луговод К. Т. Ястребовай звено үнгэрэгшэ жэлдэ 175 гектар сабшалангай га бүхэнһөө дунда зэргээр 43 центнер үбһэ хуряагаа. Улаан-Үдын аймагай Ивалгын ОПХ-гай суута огородшон Л. Б. Дымбрыновагай звено нёдондо 40 гектар уһалагдадаг газарай га бүхэнһөө 282 центнер овощ ургуулаа һэн.

Иимэ эрхим жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа олон.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

Газараа һайнаар уһалдаг, үтэгжүүлдэг болоһоной ашаар Баргажанай совхоз, Загарайн аймагай «Гигант», Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Түнхэнэй «Сибиряк» колхозууд ган гасуур болоһон жэлдэшье һайн ургаса абана.

Гэхэтэй хамта газар һайжаруулха, уһалагдадаг таряалан, сабшалан улам үргэдхэхэ, уһа намаг хатаагаад, ороохо таряанай, бусад ургамалнуудай, үбһэ ногооной элбэг ехэ ургаса абаха арга боломжо үшөөл хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Илангаяа уһанай ажахынуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдал бии.

Буряад орноной алишье нютагта газар уһалхаар ехэ бага гол мүрэн, жэжэ горхон, булагууд олон. Теэд энэ ехэ арга боломжо жэлһээ жэлдэ гүйсэдөөр ашаглагданагүй. Ямар нэгэ гол горхон дээрэ уһалууриин системэ бариха гэхэдэ, тэрэнэй проектын хаһа сагтаа табигдаагүй гү, али муугаар хэгдэһэн дээрэһээнь энэ хүдэлмэри ехээр гэдэргэ татагдана. Жэшээнь, Баруун-Оронгын системые шэнэлхэ проект табигдажа эхилһээр 7 жэл болоо. Түнхэндэхи Хоймороой намаг хатааха, Хонхолодо уһалууриин системэ бариха проектнүүд аяар 1—5 жэлдэ табигдажа байна. Тэдэнэй хэзээ бэлэн болохонь мэдэгдэнэгүй. Тэдэ проект табидаг «Востоксибгипроводхоз» институдай Буряадай отделениие бэхижүүлхэ саг ерээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ «Бурводстрой» трестын хэһэн ажалай хэмжээн, хүдэлмэришэн бүхэнэйнь ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээшье һаа, энэ эмхиин предприятинуудай ажалда дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл олон. Илангаяа уһалууриин хаалта, инженернэ түхеэрэлгэтэй һубаг ханаабууд муу шанартайгаар баригдана. Дутуу ядуу хэгдээд, орхигдошоһон барилга олон. Һайжаруулагдаһан, уһалагдадаг болоһон газарые ашаглаха талаар юһэдэхи табан жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Газар малтаха техникын ажалай бүтээсэ үшөөл бага байһаар. Олохон экскаватор, хүсэтэ трактор, машинануудынь элдэб шалтагаанһаа ехэхэн саг соо минии байна.

«Бурводстрой» трестын предприятинуудта байрын гэрнүүд болон ажаһуудалай бусад барилгануудай удаанаар баригдадаг дээрэһээ тэндэ хүдэлхэ механизаторнууд дуталдана.

Үшөө нэгэ ехэ дутагдал, юуб гэхэдэ, горитой гаргаша хэжэ һайжаруулагдаһан, уһалагдадаг болоһон газар зүбөөр ашаглагданагүй, үгэхэ ёһотой ургасаяа үгэнэгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Бэшүүрэй, Зэдын аймагуудта зарим уһалагдадаг газарһаань ахир бага ургаса абтана. Ушарынь юуб гэхэдэ, уһалагдадаг газар ехэнхидээ эзэгүй байна. Тэндэ ёһотой элбэг, ашаг үрэ ехээр үгэхэ ургамал таригданагүй. Зарим ажахынуудта уһалагдадаг газарта ехэ ургаса үгэдэг хартаабха, овощ, кукуруза, куузику тариһан аад, тэрэнээ ёһоор харууһалангүй, буртаг үбһэндэ даруулжа һалгаадаг баримташье бии.

Уһалууриин системэнүүдэй управленинүүд, «Росремводстройн» заһабарилгын участогууд, колхоз, совхозууд газар уһалалгын хаалта, һубаг ханаабуудые ходо заһабарилжа, һэльбэн шэнэлжэ байха хэрэгые тоодоггүй.

Эдэ бүгэдэһөө боложо, газар һайжаруулха, уһалдаг болгохо, намаг хатааха хүдэлмэридэ ехэ гаргаша, ажал хэгдээд, тэрэнь олон жэлдэ харюулагданагүй, мүртэй ашаг үрэ үгэнэгүй бшуу.

«Газар шанаржуулгада наука, техникын туйлалта үргэнөөр хэрэглэхэ, уһалууриин барилга, ашаглалгые индустриин түхэлтэй болгохо, газар уһалха түрүү онол аргануудые, хүсэтэ техникэ хэрэглэхэ...» гэжэ «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» соо хэлэгдэнэ.

Энэ талаар манай республикын уһанай ажахынуудай хэхэ юумэн ехэ байна. Жэшээнь, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлһээ газар уһалха хүсэтэй шэнэ техникэ «Фрегат», «Волжанка» агрегадуудые үргэнөөр хэрэглэжэ эхилхэбди. 1977 онһоо хойшо уһа табиха, хааха түхеэрэлгэнүүдые автомат оньһоор хүдэлгэдэг болгохо хуушан системэнүүдые шэнэлэн заһабарилжа, хүсэ ехэтэй болгохо байнабди. Мүнөө жэлһээ эхилээд, уһанай ажахын эмхинүүд колхозуудта байһан уһалууриин бүхы оньһон техникэ, түхеэрэлгэнүүдые даажа абаад, тэндэхи газарые уһалха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэриие өөһэдөө хэдэг болохо, уһалууриин системэнүүдые заһабарилха, харуулалха хэрэгые бэедээ даажа абаха болоно.

Арбадахи табан жэлдэ уһалагдадаг таряанай газарай гектар бүриһөө дунда зэргээр 20 центнер хүрэтэр таряа, 250 центнер хүрэтэр овощ, 150 центнерһээ доошо бэшэ хартаабха, сабшалангай га бүриһөө 25 центнер хүрэтэр үбһэ хуряадаг болохо зорилго табигдана. Энээниие амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ манай мелиораторнуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Л. САНЕЕВ,
Буряадай АССР-эй мелиорациин болон уһанай ажахын министр.

Уһан замай ... ойртобо. Энэ ... арадай ажахыда ехэ ... нэй ашаан зөөгдэнэ ... манай Буряадай ... нэй пароходствын ... рилэгшэд уһаар аши... бэлэдхэлэй бүхы ... түгэсхэжэ байна.

Уһан замай ... дээрэ олон жэлдэ ... ябаһан, коммунис ... ударник, электро... шан Артамон Се... Мартыновай габшагай ... дэлмэри тухай онсо ... лэмээр. Тэрэ юһэдэ... жэлэйнгээ хубиин ... дүрбэн жэл зургаа... соо дүүргэһэн юм. ... тэрэ шэнэ табан жэл... зорһоонь урид, дүрбэ... табан һара соо дүүр... һэн социалис уялга ... ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... Мартынов.

Д. БАЛДАНОВАЙ фо...

ПРОФСОЮЗАЙ ОБЛАСТНОЙ СОВЕДЭЙ ПЛЕНУМ

Профсоюзуудай областной Соведэй IV пленум зарлагдажа, КПСС-эй XXV съездын дүнгүүд болон профсоюзай областной организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаба. Энэ асуудалаар республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ, КПСС-эй XXV съездын делегат **Н. Б. Пивоваров** пленум дээрэ элидхэл хэһэн байна.

КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэри тухай тоггохо зуураа съездын зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан партиин Центральна Комитедэй тоосоото үедэ ябуулһан ажал ябуулга тухай ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлэй гүн гүнзэгы удха шанар тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгы тогтоо. Партиин ЦК-гай тоосоое, дотоодын болон гадаадын политикын талаар бэелүүлхэ зорилгонууд, 1976—1980 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд үндэрөөр сэгнэгдээ, нэгэн дуугаар дэмжэгдээ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд съезд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. Тиихэтэй хамта арбадахи түсэбтэ табан жэлэй туршада партиин бэелүүлхэ гол зорилгонууд тодорхойлогдоо. Эдээн тушаа тоггохо зуураа, манай республикын үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлэй туршада туйлаһан үрэ дүнгүүд тухай, шэнэ гараад байһан арбадахи табан жэлэй туршада бэелүүлхээр хараалагдаһан түсэб тушаа элидхэлшэ пленумдэ хабаадагшадта хөөрөө. Энэ хугасаада республикымнай промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1,5 дахин ургаха, капитальна барилгада 1,5 миллиард түхэригэй хэмжээтэй һомололго хэгдэхэ байна. Тиихэдэ республикын хүдөө ажахын үйлэдбэри жэл бүхэндэ дунда зэргээр 10 процентээр ургажа байхаар түсэблэгдэнэ.

Арбадахи табан жэлдэ бэелүүлхээр хараалагдаһан ехэ зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхэ тэмсэлдэ республикын профсоюзуудай организацинуудай оруулха хубита тухай, тэдэнэй дүүргэхэ зорилгонууд тухай элидхэлшэ онсо тоггоо. Түбхын түрүүндэ профсоюзай организацинууд ажалша коллективүүдэй дунда аша туһа ехэтэй социалис мүрысөө эмхидхэхэ, ажаллахада таатай зохид арга боломжо хангахын түлөө тэмсэхэ гол уялгатай байһыень онсолон тэмдэглээ.

Элидхэл зүбшэн хэлэлгэдэ гэгээрэлэй, дээдэ һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ **П. К. Манжихаков**, ЛВРЗ-эй слесарь, КПСС-эй XXV съездын делегат **Г. Е. Бадмаев**, БАМ-ай дорпрофсожой түрүүлэгшэ **В. В. Исаков**, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой **Е. П. Бутаков**, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэн **Д. Н. Самбилов**, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай ноохо илгагша **С. Я. Козулина**, Хоринн аймагай Дэдэ Тайлсын совхозой директор **П. О. Никитин** болон бусад хабаадалсаа.

КПСС-эй ЦК-гай XXV съездын шиидхэбэринүүдые, съезд дээрэ партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл соо хэгдэһэн тобшолол болон заабаринуудые, ЦК-гай, тэрэнэй Политбюрогой ажал ябуулгые гүн сэдьхэлһээ һайшаажа байһанаа элирхэйлһэн, республикын профсоюзай организацинуудай саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол пленум баталан абаа.

Манай корр.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Ук...

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Авдеев Петр Авдеевичые — Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Бадлаева Екатерина Николаевнае — Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой һаалишан.

Бандеев Ринчин Лобановичые — Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой директор.

Басанов Арсений Мендыковичые — республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ.

Батомункуев Владимир Доржиевичые — Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой тракторист-машинист.

Батуев Цыбик Дондуковичые — Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой директор.

Баяртуев Ринчин-Доржо Гыргеевичые — КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Дамбаев Георгий Шоёновичые — Хоринн аймагай Хүрбын совхозой директор.

Дашидондокова Дашима Шагдаровнае — Хоринн аймагай Анаагай совхозой хонишон.

Доржиев Николай Дашиевичые — Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой тракторист.

Ерофеевский Петр Павловичые — Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой бригадир.

Жаргалов Сандок Базаровичые — КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Заболотский Петр Дмитриевичые — Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригадир.

Зайцев Иван Петровичые — Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахамад агроном.

Иванов Прокопий Хамагановичые — Зэдын аймагай «Мир» колхозой тракторист-машинист.

Иванова Зинаида Андреевнае — Баргажанай аймагай Баргажанай совхозой һаалишан.

Ковалева Матрена Григорьевнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой һаалишан.

Конев Гавриил Михайловичые — КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Ламуева Дарима Буодиевнае — Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Марзаев Петр Дашиевичые — КПСС-эй Ахын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Найманов Игнатий Лазаревичые — Буряадай хүдөө ажахын институдай кафедрые даагша.

Николаев Борис Николаевичые — КПСС-эй обкомой таһагые даагша.

Павлов Петр Михайловичые — КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Патрушев Афанасий Родионовичые — Прибайкалын аймагай «Прибайкалец» колхозой тракторист.

Пескова Галина Ильиничнае — Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Пичугина Вера Елизаровнае — Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой огородшон.

Плотников Александр Ивановичые КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Пыкин Филипп Кузьмичые — Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой тракторист.

Ринчинова Дулмажап Базаровнае — Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозой хонишон.

Рубцов Илья Николаевичые — Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой директор.

Семенов Бато Семеновичые — Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ.

Сидинкин Иннокентий Михайловичые — Бэшүүрэй аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй жолоошон.

Сизых Акулина Афанасьевнае — Бэшүүрэй аймагай «Дружба» совхозой ... шан.

Сухоева Сэсэг ...нае — Загарайн аймагай ... хирэгэй совхозой ...

Тюменцев Гаври... вичые — Буряадай ... хүдөө ажахын мини... гэдэхи орлогшо.

Убашеева Буд... Жамбаловнае — Ул... аймагай Ивалгын ... үйлэдбэрилгын аж... нишон.

Холбоев Александр ...товичые — Түнхэнэй ... Ленинэй нэрэмжэтэ ... зой ахамад агроном.

Цыренжапов Бубэ... повичые — Хяагтын ... Хяагтын совхозой ... секретарь.

Чирикова Ирина ...евнае — Мухар-Шэбэ... магай «Забайкалец» ... зой һаалишан.

АЖАЛАЙ АЛДАР С... III ШАТЫН ОРД...

Бадмаев Цыде... Лубсановичые — Зэды... магай Оёорой совхоз... шон.

Базаров Цыденж... евичые — Загарайн ... Карл Марксын нэр... колхозой хонишон.

Базарова Вера Д...нае — Захааминай ... Хамниин совхозой ...

Басаулова Анна Н...евнае — Баунтын ... «Амалатский» совхоз... лишан.

Бушуева Анна М...нае — Улаан-Үдын ... Калининай нэрэмж... хозой һаалишан.

Гармаев Дамдин Н...чые — Хурамхаанай ... Ленинэй нэрэмжэ... хозой тракторист.

Дружинин Георги...вичые — Прибайкал... магай «Прибайка... совхозой гахайшан.

Жамсаранова ... жит Дармаевнае — ... аймагай Худанай ... тракторист.

Иванов Серафим ...евичые — Мухар-Ш... аймагай «Родина» ... тракторист.

Иванова Елена ...нае — Кабанскын ... «Байкальский» ... һаалишан.

Игумнова Любо... горьевнае — Хяагтын ... гай «Заря» колхоз... мые даагша.

Козулина Елизаве... ровнае — Яруунын ... Яруунын совхозой ... шан.

Купцов Петр Ефим... — Кабанскын ... «Сельхозтехника» ... жолоошон.

Низовцев Иван М...вичые — Баргажанай ... гай «Улюнский» ... тракторист.

Орлова Вера Иван... Баргажанай аймагай ... най совхозой һаалиш...

Ошорова Ханда Д...нае — Хоринн аймагай ... совхозой һаалишан.

Петров Петр Кснон... — Улаан-Үдын ... «Восход» колхозой ... шон.

Платонов Влади... сильевичые — Мухар... рэй аймагай «...» колхозой тракторист.

Рыжаков Поликарп ...верстовичые — У... аймагай Ленинэй нэр... колхозой малшан.

Самбуева Нина Сам...нае — Хэжэнгын аймаг... жэнгын совхозой хон...

Хадагаев Дампил ...ровичые — Түнхэнэй ... «Сибиряк» колхоз... шан.

Цыренжапов Серг... шидондоповичые — ... гын аймагай XX па... дын нэрэмжэтэ ... тракторист.

Чагдурова Зинаид... ровнае — Зэдын ... Доржо Банзаровай н... тэ колхозой һаалишан.

Челночкова Нина Н...нае — Мухар-Шэбэрэй ... гай «Коммунизм» ко... һаалишан.

Чижевский Влади... ловичые — Улаан-Үды... ханизированна «Бурят... хозмонтаж» трестын ... дир.

Чимитова Ханда Б...нае — Яруунын ай... «Коммунизм» колхо... нишон.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрү... Н. ПОДГОРН...

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секр... М. ГЕОРГАД...

Москва, Кремль.
1976 оной мартын 10.

(Үргэлжэлэлынь хожом ...

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

УЛАМ НАРИЖУУЛХА, ҮРГЭНӨӨР ХАРУУЛХА

КПСС-эй XXV съезд боложо байгаа һэн. Тэрэ үедэ **«Байгалай галнууд»** газетын хуудаһануудаа дээрэ «Мүрысөөндэ хабаадагшад хөөрэнэ» гэһэн шэнэ гаршаг нээгдэжэ, энээн доро олон статья болон корреспонденци толилогдоһон бэлэй. Шэнэ, томо зорилгонуудай тодорхойлогдохоёо байхадань, коллективэйнгээ ажал ябуулгада хабаадалсахатаяа хамта, олониитын хэрэгтэ али зэргын хубита оруулха аргатай байһан тушаа тэдээн соо хөөрэгдэнэ.

Мүрысөөндэ хабаадагшад өөһэдөө тэдэ бэшэгүүдэй авторнуудынь байһан тула ажабайдал тушаагаа анхарал татамаар, тодорхойгоор, жэшээнүүдээр баримталан бэшэнэ, хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэнэ, дутуу дунданууда элирхэйлнэ, шиидхэгдэхээр болоһон асуудалнууд тушаа тоггоно. Бэшэгүүд соогоо тэдэнэр ажалшадай эдэбхи эрмэлзэлэйнь улам хүгжэжэ байһые харуулна. Тиимэһээл тэдэнэй хөөрөөн уншагшадай толгойдо бүхөөр хадуугдана, шэнэ бодол түрүүлнэ. Жэшээнь, Байгалай совхозой Еланиин тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир нүхэр Клеменин «Таряашадай гол шухала зорилго» гэһэн статья соогоо «...КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл минии сэдьхэл ехэ хүдэлгөө... Би наһаараа таряашан хүнби. Тиимэһээ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай элидхэл соо хэлэгдэһэн үгэнүүд анхаралыемни татаа.

...Хайша хэрэгээр, эзэн бусаар хэгдэһэн хүдэлмэри манда огто байгаагүй юм. Эндэһээл үрэ дүмнай харагдана. Бухы хүдэлмэримнай түсэбэй ёһоор хэгдэнэ. Тусхайлхада, хабарай тарилгын хүдэлмэриин түсэбые би өөрөө зохёодогби. Хэды нэгэнэн, ямар хүсөөр тарилга хэхэб, хаананаа тарижа эхилхэб, ямар газарые эгээл һүүлшын болгохоб гэхэшэлэн түсэб соо булта оруулагданхай байдаг. Механизаторнуудай зүблөөн дээрэ энэ түсэб соносхогдодог юм. Тиихэдэ хүн бүхэн ямар хүдэлмэри хэхэ байһанаа мэдэжэ абадаг.

Механизаторнуудай хэхэ хүдэлмэриие түсэб соо тодорхойгоор зааха гээшэ шухала хэрэг. Энэ ушар ургаса дээшэлүүлгын гол нүхэсэл болоно. Иимэ һургаал би аха нүхэдһөө анханда халан абаа һэм...»

Иимэ жэшээнүүд олон. Гэбэшье үшөө нэгэ тэмдэглэл тухай тоггоё. «Би энэ жэлдэ Улаан-Үдын түмэр замай техникум дүүргэхэмни. Нёдондо бэелүүлхээр абаһан социалис уялгаяа би дүүргээ һэм. «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэндөө омогорхонob. Энэ хүндэтэй хэрэг. гэбэшье тэрэ олон юумэндэ уялгална.

КПСС-эй XXV съездын боложо байха үедэ бүришье эли тодоор ойлгогдобо. Бидэ, залуу хүдэлмэришэд ажаллахадаашье, бэшэшье хэрэг бүтээхэдээ аха нүхэдһөө гээгдээгүйбди, съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа бэелүүлжэ шадаабди. Нигэжэ хэлэхэдээ, бидэнэр бээе магтана бэшэбди. Тиимэһээ бидэ КПСС-эй XXV съездын боложо байһан түүхэтэ үдэрнүүдтэ үндэр уялгала гүйсэд мэдэрэн, омогорхол түгэс, баяр баясхалантайгаар хүдэлөөбди» гэжэ Мысовойч энергоучастогай электромонтер нүхэр Ушаков бэшэнэ.

Залуу хүдэлмэришэнэй угаа баяр баясхалантай, омогорхолтой байһые эндэ ойлгожо ядахаар бэшэ. Амжалтань ехэ. Аймагай колхоз болон совхозуудай баян ургасын түлөө, тэрэнээ түргөөр хуряахын түлөө али зэргээр тэмсэһыень, малай үбэлжэлгын хэр үнгэржэ, тарилгада техникээ хэр бэлдэжэ байһые газетэ уншахадаа, бултыень мэдэжэ абанаш. Эдээн тушаа мэдээсэхэдээ, хэнэй жэшээгээр хүдэлхэ ёһотой байһые газетэ заана, түрүүшүүлэй дүй дүршэл, шэнэ үүсхэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ туһална.

«Байгалай галнууд» социалис мүрысөөндэ хабаатай асуудалнуудые харуулһан олон гаршагуудые хэрэглэнэ. Партийна, профсоюзай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые, фермын, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдые энэ асуудал шиидхэлгэдэ хабаадуулна. «Мүрысөөн — хүгжөөхы хүсэн», «Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэ — гол шэглэл», «Ажалай алдар солото хүнүүд тухай», «Шанар — үйлэдбэриин толи» гэхэ мэтын гаршагууд доро толилогдоһон зүйлнүүд ехэ һонирхол татана.

Эдэл гаршагууд доро хүдэлмэришэд, механизаторнууд, һаалишад, гахайшад, шубуушад өөрынгөө ажал хэрэг тухай хөөрэнэ. 8-дахи СМУ-гай бригадир М. Ануфриевай «Злобичой дүршэл хэрэглэн», Оймороой совхозой Худариин фермын гахайшан М. Плюснинагай «Хүн бүхэнэй амжалта — хамтын амжалта», Кабанскын совхозой механизатор, аймагай чемпион Ф. Котовой «Түргөөр, гээлтэгүйгөөр ургасаяа хуряае», Корсаковай 2-дохи МТФ-е даагша, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат С. Харжеевагай «Харюусалга» болон бусадай бэшэгүүд болбол дээрэ хэлэгдээшые баримтална. Арадай ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ улам дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха тушаа ажалшадай һанаата боложо байдагынь эдэ бэшэгүүд соо элеэр харагдана.

Иимэ материалнууд һайн нүлөө үзүүлһэн, уншагша бүхэнэй сэдьхэлдэ гүн гүнзэгыгөөр хадуугдаһан байха. Зүгөөр бүхы статья болон корреспонденци удхынгаа талаар адли тэгшэ бэшэ. Зариманиинь гүнзэгыгөөр тайлбарилагдаагүй, экономическа талаараа үндэһэлэгдөөгүй байха юм. Иимэ материалнуудые саашадаа толилходоо, энэ хэһэн ажаглалтые хараадаа абалгай хаш.

Мүрысөөндэ хабаадагшад тухай хөөрэхэ зуураа, хүдөө ажахын үйлэдбэриин доторой арга боломжонуудые элирхэйлхэ, гүйсэд хэрэглэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ асуудалнуудые газетэ мартанагүй. Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ асуудалаар «Газарай үрэжэл арьбажуулая» гэһэн гаршаг доро уншагшадай заочно конференци хоёрдохи жэлээ үнгэргэжэ байна. Зүгөөр энэ гаршагай газетэдэ хаа-яа харагдадаг байһаниинь гэмшэлтэй.

Ажалша коллективүүдтэ хүдэлдэг коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлхын тула газетын оролдолго гаргадаг байһаниинь уншагшадай анхарал онсо татана. Энэ асуудалда «Коммунис ба тэрэнэй хэрэг» гэһэн гаршаг зорюулагдана. Һүүлэй үедэ, илангаяа партиин съездһээ хойшо газетын хуудаһануд дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнуудай тоо улам олошороо. Тэдэнэр өөһэдынгөө амжалта тухай, таагүй ушарнууд тухай хөөрэнэ, зүбшэл заабаряар туһалхыень хүлеэнэ. Энэ ушарта газетын редакцида КПСС-эй райком ехэ туһа хүргэнэ. Өөрынгөө хэблэлэй органой ажал ябуулгаар саг үргэлжэ һонирхожо, хүдэлмэриингөө түсэб табихадань, туһа хүргэжэ байдаг, кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь туһална.

Мүрысөөн хадаа ехэ гүнзэгы удхатай, тэрээндэ хабаадагшадай ажал хэрэгтэ үргэнөөр пүлөөлдэг, зохёохы ажалдань, эдэбхи эрмэлзэлдэнь, зорилгодонь шэнэ хүсэ нэмээдэг шүү. Мүрысэн ажаллахадаал хүнэй ажабайдал һонин, сэдьхэл дүүрэн ябадаг. Гэхэтэй хамта энэ шухала асуудал үшөөл гүйсэд дүүрэн харуулагдадаггүй байһаниинь гэмшэмээр. Түрүү дүй дүршэл хилбараар харуулна. Газетын материалнуудай үрэ дүнгынь һулашаг байһаар. Мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэхэдээ, иимэ тиимэ суглаан, зүблөөн болоо гээд лэ, тэрэнүүдые дурдаад лэ дүүргэжэрхинэ.

«Социалис мүрысөө үргэнөөр харуулха талаар «Байгалай галнууд» газетын хүдэлмэри тухай» асуудал КПСС-эй областной комитедэй бюро зүбшэһэн байна. Тиихэ зуураа, хэблэлэйнгээ органиие хүтэлбэрилхэ хэрэгээ һайжаруулхыень, газетын үзэл сурталайнь хэмжэзе гүнзэгырүүлхэ хэрэг хангахыень, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болон уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэ тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлхэ ябадалда тэрэнэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхыень партиин Кабанскын райкомые уялгалаа.

Мүрысөөндэ улам олон хүнүүдые хабаадуулха, үрэ дүнгыень арьбадхаха, үргэнөөр соносхон харуулха хэрэгтэ саг үргэлжын туһаламжа үзүүлжэ байхыень газетын редакцида бюро эрилтэ табяа. Мэргэжэл мэргэжэлээрээ мүрысэгшэдэй, мүн ажалша коллективүүд, предприятинууд, колхозууд болон совхозуудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй ябасые харуулха асуудалда анхаралаа онсо хандуулхыень зааһан байна. Табан жэлэй баатарнууд тухай, шэнэ үүсхэл гаргагшад, уралан нарижуулагшадай ба ухаалан зохёогшод тухай хурсаар, сэдьхэл доһолгомоор хөөрэжэ байха, түрүү дүй дүршэлэй аша туһые тайлбарилха шухала гэжэ тоологдоо.

Партийна организацинуудай социалис мүрысөө хүтэлбэрилдэг ажал ябуулгые, ажалай түрүүшүүлые, шэнэ юумэ үүсхэгшэдые моральна болон материальна талаар урмашуулдаг али олон арга дүршэлые һайнаар харуулжа байхыень бюро уялгалаа.

Политическэ үнэн сэхэ мэдэрэлэй түрүү жэшээ, үүсхэл болон ажалай габьяае үргэнөөр харуулан ойлгуулха, ажалай эгээл дээдэ бүтээсэ туйлаха хэрэгтэ али болохоор туһалха, продукциин шанар һайжаруулха асуудалые хүн бүхэнэй хэрэг болгохо гээшэ газетын гол уялгань мүн болоно.

Социалис мүрысөөнэй эмхидхэл харуулха талаар «Байгалай галнууд» газетын редакциин коллектив яһала һайн дүршэлтэй болонхой. Мүнөө үе сагай эрилтын дээдэ шатада хүрэмөөр тэрэ дүршэлөө улам баяжуулха гээшэ энэ коллективэй гол зорилгонь болоно.

Самолёдоор үтэгжүүлгэ хаяна

КИЕВ. (ТАСС-ай корр). Украинын таряашад 3 миллиондохи гектар дээрэ намар һуулгагдаһан таряалангай талмайда азотно үтэгжүүлгэ оруулба. Республикын бүхы областьнуудай ажахынуудта агрономическа энэ арга хэрэглэгдэнэ. Херсонско, Запорожско, Одесскэ, Крымскэ областьнуудай таряашад түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр баян ургаса хуряажа абахын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Хүдөө ажахын авиаци таряашадта ехэ туһа хүргэнэ. Хэдэн зуугаад самолет, вертолет поли дээгүүр ниидэжэ, үтэгжүүлгэ хэнэ. Республикын колхоз, совхозуудта самолетуудай бууха, ниидэхэ хэдэн зуугаад талмай байгуулагданхай. Эдэнь авиаторнуудай амжалтатай хүдэлмэридэ нүлөөлнэ.

Хүдөөгэй аэродромуудта минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хадагалха байранууд, ниидэлгын экипажнуудай ба хүдэлмэрилэгшэдэй амарха тусхай түхеэрэлгэтэй байшангууд баригдаһан байна.

Нуга таряалангуудта нэмэлтэ тэжээл агаарһаа оруулалга ехэ ашаг үрэтэй юм. Жэшээнь, Киевскэ областиин Обуховско, Мироновско районуудай таряашад иимэ арга хэрэглэһэнэй ашаар жэлдээ 7 мянган центнерһээ бага бэшэ нэмэлтэ ургаса абадаг байна. Энэ жэлдэ летчигууд 11 миллионһоо доошо бэшэ гектар талмайтай полинуудта намар таригдаһан ургамалнуудта, садуудта, виноградникуудта нэмэлтэ тэжээл оруулха.

Эрдэм бэлиг — эрхим баян

Түрэл партимнай XXV съезд дээрэ хэлэгдэһэн элидхэл соошье, ССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд ...ые хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, газар тариалан, мал ажахые ... ашаг үрэ ехэтэй болгохо тухай тодорхойгоор хэлэгдэнхэй. Энэ ехэ ...гонуудые бэелүүлгэдэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол хүсэнүүдэй нэ... болохо механизаторнууд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Хүдөө нютагуудта олон мэргэжэлтэй тракторист-машинистнүүдые бэл...дэ гуламтануудай нэгэн хадаа хүдөөгэй СПТУ-нууд болоно. Арбадахи та... жэлэй үедэ хүдөөгэй техническэ мэргэжэл олгодог дунда эрдэмэй учи...нүүдые улам олошоруулха, тэдэ һургуулинуудта һурагшадые улам ...р абаха тухай СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ ... шэглэлнүүд дотор хэлэгдэнхэй.

Бага-Куналейн хүдөөгэй дунда эрдэмэй 5-дахи СПТУ-гай ажал хүдэл...и тухай, дүй дүршэл тухайнь энэ хуудаһанда хэлэгдэнэ.

...УЛАД ХҮЛЭГҮҮДЭЙ ЕРЭЭДҮЙН ЖОЛООШОД

...УБИТАЯА ОРУУЛХАБДИ

...ажахын хүдэлмэ...эй халааниие бэл...далда манай парти, ...ство саг үргэлжэ ...нхарал хандуулжа... Мэргэжэлэй техниче... һайжаруулха, ... таряашадые бэлдэ... үүргэ дээшэлүүл... хэмжээ ябуулга...үүлэгдэжэ байдаг «Техническэ мэргэ...одог дунда эрдэмэй ... училищинуудые ...улха, гэдэһэй хүдэл... һайжаруулха хэмжээ...ууд тухай» КПСС-...гай, СССР-эй Ми...дэй Соведэй тогтоол ... саашанхи хүдэлмэ...раа шэглэл заажа...

...5-дахи СПТУ-да та... болохо гэһэн арюун ... хүбүүд, басагад һу-...дэниие эхэ газартаа ...ар, тракторист-ма-... хүнгэн бэшэ ху-...э гүйсэд бэлэдхэл-... хүмүүжүүлхэ гээшэ ... гол зорилго, үндэр ...оно.

...оной майн 17-до хуу-...С-эй һуури дээрэ ...илищи байгуулаг-... Түрүүшын үдэр-... эхилжэ, энэ учили-...кторээр хүдэлнэб. ... арба гаран жэл ... училищи танигда-... хубилаа.

...р 1—2 жэлэй ...ай курсын гури... механизаторнуудые ... байһан һаа, 1972 ...нтябрьһаа эхилжэ ... жэлэй һуралсалтай ... дунда эрдэмтэй, олон ... тракторист-...нүүдые бэлдэдэг бо-... Училищиин бай-...һан сагһаа хойшо ... дүүргэжэ гараа, ... 3393-нинчь олон ... тракторист-ма-...уд юм. Мүн тиихэ-...тор жолоодохо 490 ...хэгдэлэн байна. Ма-... училищи дүүргэһэн ...нар гол түлэб ...Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудай колхоз, совхозуудай тарилангууд дээрэ хүдэлжэ байна. Ажалай үндэр түйлалта, үльгэр жэшээ харуулжа байһан хүнүүд тэдэнэй дунда олон.

Үнгэрһэн үе соо училищимнай яһала һайн материально-техническэ баазатай болоо. Һуралсалай шэнэ корпус баригдаа. Столовын, хамтын байрын байшангууд бодхоогдожо, ашаглалгада үгтөө. Спортзал, 300 хүнэй һууритай клуб һурагшадай мэдэлдэ үгтэнхэй. Игэжэ һурагшадай ажаһуухэ, эдеэлхэ, сүлөө сагаа ашатай туһатайгаар үнгэргэхэ арга боломжонууд ехэдээ.

Үхибүүдэй һуралсалда, тэдэндэ гүнзэгы эрдэм мэдэсэ олгохо хэрэгые гол шухала зорилгомнай гэжэ тоолон, тон ехэ анхарал хандуулнабди.

Дүршэлтэй, мэргэжэл шадабари ехэтэй багшанар манайда олон. Хамта дээрээ 21 хүн юрэнхы болон тусхай предмедүүдээр багшална. Тиихэдэ 15 мастер үйлэдбэриин һуралсалай хэшээлнүүдые үнгэргэнэ.

Залуушуулые тракторист-машинистын мэргэжэлдэ һургахада хэрэгтэй болохо техникээр гүйсэд хангагданхайбди. Манай һуралсалай парк дотор янза бүриин түхэлэй 47 трактор 20 комбайн тоологдоно. Бульдозер, скрепер болон бусад машинанууд бии. Эрхим һайн техникэ һурагшадаймнай гарта үгтэнхэй гээшэ. Энэ техникэ жолоодожо, зүб мүрөөр хэрэглэжэ һургаха манай зорилго.

Энэ зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ, тариан ажалай урда байгаа гол асуудалнуудые гүнзэгыгөөр мэдэхэ, ажалша бэрхэ механизаторнуудые бэлдэхэ гэжэ оролдонобди. Энэ хэрэгэймнай муу бэшээр ябажа байһыень жэлһээ жэлдэ олошоржо байгаа һурагшадаймнай тоо нэгэ талаар гэршэлжэ үгэнэ. Хэрбээ 1971 ондо манай училищида 260 һурагшад тоологдодог һаа, 1975 ондо 516 хүн һураа. Харин энэ жэлдэ 472 хүн түб корпусто, 84 хүн хүдөө филиалнуудта һуража байнхай. Манай училищида орохо дуратайшуулай тоо жэлһээ жэлдэ олоширжо байна. Тэдэнэй дундаһаа 240—250 хүн шэлэгдэжэ абтана. Тэдэнэй 140—150 хүниинь 8-дахи класс дүүргэгшэд, 100 хүниинь 10 класс дүүргэгшэд, сэрэгэй албаниаа табигдагшад болоно.

Хүдөөгэй дунда, 8 жэлэй һургуулинуудтай нягта холбоо барисаатайбди. Училищиин багша, мастер бүхэндэ һургуулинуудта ошожо, уулзалгануудые үнгэргэхэ, хүдөө ажахын хүдэлмэри тухай хөөрэлдөө хэхэ, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, эдиршүүлэй мэргэжэлээ шэлэхэ хэрэгтэнь туһалха даабари үгтэнхэй. Тэдэнэр энэ хэрэгтэ харюусалга ехэтэйгээр хандажа, һурагшадай дунда ойлгуулгамжын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудай колхоз болон совхозуудтай харилсаа холбоомнай үнинэй бэхижэнхэй. Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозтой саг үргэлжэ хамтын хүдэлмэри хэдэгбди. Мүн Бодонгуудай совхоздо шефэй туһаламжа хүргэжэ байдагбди. Манай һурагшад өөһэдынгөө техникээр тус совхоздо үбһэ тэжээл бэлдэхэ, газар хахалха хүдэлмэри хэдэг. Энэ жэлдэ 500 гектар газар, тэрэ тоодо 48 гектар шэнэ газар хахалха.

Училищимнай һуралсалай ажахыда 210 гектар тариалангай газар бии. Шэниисэ, яарса, обёос, хартаабха таринабди. Хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын хүдэлмэри 2-дохи курсын һурагшад хэдэг. Хабар тарилга хэһэн һурагшад һуралсалайнгаа хоёрдохи жэлые дүүргэжэ, гурбадахи курсада ороходоо, ургаса хуряалгын үедэ аймагай колхоз, совхозуудта эльгээгдэдэг. Харин намар хоёрдохи курсада орогшод һуралсалай ажахы дээрэ ургаса хуряалгада ябадаг.

1975 ондо дунда зэргээр гектар бүхэнһээ 17,7 центнер орооһон һуралсалай ажахын полинууд дээрэһээ абтаа. 1500 центнер орооһо тариан гүрэндэ тушаагдаа. Юһэдэхи табан жэл соо хамта дээрээ 5300 центнер орооһо тариа гүрэндөө тушаагаабди.

Манай училищида гурбан филиал бии. Охин-Булагай совхоздо нээгдэһэн филиалда 25 хүн, «Родина» колхоздо 30 хүн, тэдэнэй юһэниинь басагад, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхоздо 29 хүн трактористын мэргэжэлдэ һуража байнхай.

«Эхэнэрнүүд тракторай жолоо баристы» гэһэн уряа дэлгэрэнхэй гээшэ ааб даа. Училищидамнай хэдэн басагад һурадаг. Гэбэшье үшөөл үсөөн. Дүүргэжэ гарагшадай дундаһаа Галина Сажина, Галина Духина болон бусад хэды басагад «Родина» колхоздо үнинэй механизатор Анисья Феоктистовна Варфоломеевагай хүтэлбэри доро тусхай звено болоод, амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай.

Шэнэ үеын таряашадые, хүсэтэ техникэ ашаглагшадые бэлдэнэбди. Арбадахи табан жэлдэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, улам тогтууритай болгохо, газар тариалан ба мал ажалые бүри ехэ ашаг үрэтэй болгохо тухай СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд дотор тодорхойгоор хэлэгдэнхэй. Энэ ехэ зорилгые бэелүүлгэдэ манай училищи дүүргэгшэд өөһэдынгөө хубитые оруулха гээд найданабди.

Г. НЕПОМНЯЩИХ,
5-дахи СПТУ-гай директор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Паргачевскин В. Некипелов хоёр жолоодолгоор хэшээлэй үедэ.
Б. БАТОЕВОЙ фото.

ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХЭРЭГ

Мүнөө үедэ хүдөө ажахымнай индустриальна һууритай болоҗо байна. Хүдөөгэй хүдэлмэри улам орёо, ондоо болоҗо байнхай. Мүнөөнэй механизаторнууд шэнэ машинанууд дээрэ хүдэлхэһөө гадна, электричество, хими, агрономи, зоотехниин болон бусад эрдэмтэй холбоотой хүдэлмэри ябуулдаг болонхой. Арбадахи табан жэлэй үедэ хүдөөгэй мэргэжэлтэдые улам олоор бэлдэхэ, тэдэнэй эрдэм мэдэсэ, хүтэлбэрилхы шанар дээшэлүүлхэ зорилго табигданхай.

Тиимэһээ манай училищиин инженерно-педагогическа коллектив «Техническэ мэргэжэл олгодог дунда эрдэмэй хүдөөгэй училищинуудые олошоруулха, тэдэнэй хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд тухай» КПСС-эй ЦК-гай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые тон баяртайгаар угтажа абаа һэн.

Мүнөө үедэ техническэ мэргэжэл олгодог хүдөөгэй училищинууд дунда эрдэмэй болгогдожо байнхай. 1972 онһоо хойшо манай училищида дунда эрдэмтэй механизаторнуудые бэлдэжэ эхилһэн юм. Гурбан жэл болоһон хойно 1975 оной зун түрүүшын бүлэг хүбүүд, басагад һуралсалаа дүүргэжэ гараа бэлэй. Мүнөө үедэ һуралсал түлэг дундаа ябажа байна. Трактор, комбайн, хүдөө ажахын машинанууд шудалагдана. Һурагшад агрономиин үндэһэнүүдтэй, ажалай эмхидхэлтэй танилсана.

Гурбадахи курсынхид энэ хабар Бэшүүрэй ба Мухар-Шэбэрэй аймагуудай колхоз, совхозуудта ошожо, хабарай тарилгада хабаадалсаха.

Олон мэргэжэлтэй тракторист-машинистнүүдые бэлдэхэ программа дотор эрдэмэй, лабораторно - практическа олон асуудал оруулагдана. Һурагшад хүдөө ажахын хүсэтэ техникэ гүйсэд мэдэхэ болоно, оньһожоруулга шудална. Эдэ бүгэдые һурагшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулхын тулада тусхай предмедүүдые заалгатай зэргэ лабораторно - практическа хэшээлнүүд үнгэргэгдэнэ. Мүн һуралсалай ажахыда үхибүүд хүдэлмэриин дүршэлтэй танилсана. 1-дэхи, 2-дохи курсын һурагшад хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлдэг байха юм. Һуралсалай ажахыда хүдөө ажахын элдэб олон агрегадууд дээрэ һурагшад хүдэлдэг. Тарилгын, үтэгжүүлгэ тараалгын, культивациин, хуряалгын, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, мүнөө үедэ хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хэрэглэгдэжэ байгаа бүхы оньһон техникэ дээрэ хүдэлжэ һурадаг юм. Тиимэһээ гурбадахи курсада һуража байхадаа, үхибүүд оройдоол хоёр дахин, намарай ургаса хуряалгын үедэ, мүн хабарай тарилгын үедэ практикада гарадаг.

Үйлэдбэриин практикын үедэ манай олонхи һурагшад янза бүриин агрегадууд дээрэ өөһэдөө хүдэлжэ ажалай яһала үндэр бүтээсэ түйладаг. Бэшүүрэй ба Мухар-Шэбэрэй аймагуудай колхоз, совхозуудта үнгэргэгдэдэг хүдэлмэри тухай нэгэ бага тодорхойгоор хэлэмээр гээшэ ха. Үйлэдбэриин практикын эхилхэһээ холо урда тээ ахалагша мастер, үйлэдбэриин һуралсалай мастернууд болон училищиин бусад хүдэлмэрилэгшэд ажахынуудта ошожо, һурагшадай үйлэдбэриин практика тухай хэлсээ баталдаг заншалтай. Энэ хэлсээ баталхадаа, ажахын арга боломжонууд, һурагшадые практикын программаһаа гадуур хүдэлмэридэ хабаадуулха, аюулгүйн техникэ сахиха, һурган хүмүүжүүлэгшэдые олохо гэхэ мэтын асуудалнууд хараада абтадаг.

Үйлэдбэриин практикын эхилхэһээ хэдэн хоног урда тээ һурагшадай эрдэм мэдэсэ, машинно-тракторно агрегадууд дээрэ хүдэлхэ дүршэл шадабари, эдэ агрегадуудые хэрэглэлгын дүрим мэдэхэ гэхэһээ эхилээд, олон асуудалнуудаар шалгалта болодог. Тусхай комисси энэ шалгалтые тон анхаралтайгаар үнгэргэжэ, шалгалта амжалтатайгаар барингшадта саг зуурын үнэмшэлгэнүүд барюулагдадаг. Ажахынуудта ошохынь урда тээ һурагшадай хамтын суглаан үнгэргэгдэдэг. Энэ суглаан дээрэ һурагшад практикын тодорхой түсэбтэй танилсадаг, программаар табигдаһан зорилгонуудые гүйсэд бэелүүлхэ арга боломжонуудые мэдэжэ абадаг. Мүн энэ суглаан дээрэ социалис мүрысөөнэй дүримүүд, группа, курс хоорондын мүрысөөнэй социалис уялганууд абтадаг.

Үхибүүдэй практикын хүдэлмэри шалгажа, али бүхы туһаламжа үзүүлхэ уялга мастернуудта, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ даалгагдадаг. Ажахыда ерэһэн һурагшадта һуралсалай программаар хараалагдаһан зохихо хүдэлмэриин олдоогүй һаань, энэ ажахытай хэгдэһэн хэлсээн өөршэлэгдэжэ, һурагшад ондоо ажахыда, хүдэлмэришэдэй дуталдажа байһан газарта эльгээгдэдэг. Үгышье һаа, һурагшад программын ёһоор һуралсалай ажахы дээрэ хүдэлдэг юм.

Практикын һүүлээр һурагшад бүхы хэһэн хүдэлмэри тухайгаа тодорхойгоор тоосодог. Энэ тоосоонуудай һүүлээр үйлэдбэриин һуралсалай дүнгүүд гаргагдажа, педсовет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Эрхим һайнаар хүдэлһэн һурагшад элдэб шанда хүртэдэг.

Практикын үедэ залуушуулые ажалай дүршэлтэй танилсуулдаг, тэдэниие ёһотой таряашад болгожо хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулжа байдаг һурган-хүмүүжүүлэгшэд тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ эрхимээр хүдэлжэ байха зуураа, өөһэдынгөө һайн халаанииe бэлдэхэ гэһэн һайхан һанаатай хүнүүд манайда олон. Тэдэнэр һурагшадай практикын үедэ тэдэндэ дүй дүршэлөө дамжуулан, ажалай абьяас олгодог, үндэр бүтээсэ түйлахаар зоригжуулжа байдаг. Һурган-хүмүүжүүлэгшэдэй дунда хэдэн жэлэй саада тээ манай училищи амжалтатайгаар дүүргээд, түрүү, һайнаар хүдэлжэ байһан хүнүүдшье бии. Жэшээлхэдэ, Хёлгын совхозой механизатор Ефимов манай училищи дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр эрхимээр хүдэлжэ байдаг. Үнгэрэгшэ намарай таряа хуряалгын үедэ тэрэ училищида һурадаг дүү хүбүүгээ хажуудаа абажа ябаад, өөрынгөө мэргэжэлдэ һургаа. Бэшүүрэй совхозой эрхим механизаторнуудай нэгэн Петр Александрович Кузнецов һурагша Александр Осколковые СКД-5 комбайнаар һайн шанартайгаар таряа хуряажа һургаа. Манай һурагша Сергей Куприянов XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Л. Е. Савельевэй хүтэлбэри доро таряа хуряалгада ябажа, нилээд дүршэлтэй болоҗо ерээ. Энэл колхозой комбайнер М. Ф. Перелыгин өөрынгөө дүршэлые һурагша Георгий Слепневто дамжуулан үгөө. Имэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа тон олон.

Хүгжэн һалбаржа байгаа хүдөө ажахын гол хүсэнүүдэй нэгэн болохо олон мэргэжэлтэй тракторист-машинистнүүдые бэлдэхэ гээшэ харюусалгатай хэрэг мүн. Энэ зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхые оролдонобди. Ерээдүйн таряашадые бэлдэнэбди.

Ю. БАТУРИН,
5-дахи СПТУ-гай үйлэдбэриин һуралсалай талаар директорэй орлогшо.

ЭРДЭМ МЭДЭСЭНЬ ДЭЭШЭЛНЭ

Профессионально - техническэ һуралсалай хүгжэлтын мүнөө үеын шата хадаа дунда эрдэмтэй, гүнзэгы мэдэсэтэй хүдэлмэришэдые бэлдэлгэдэ орожо байһан үе мүн. Имэһээ юрэнхы дунда эрдэм, политехническэ һуралсал, мэргэжэлэй бэлэдхэл гурбан нягта холбоотой байха ушартай.

Энэ зорилго гүйсэд һайнаар бэелүүлхын тула юун хэрэгтэйб гэхэдэ, нэн түрүүн һуралсалай материальна баазα һайжаруулха шухала. Мүн хэшээл бүхэнэй эрдэм олгуулхы, хүмүүжүүлхы шанарые дээшэлүүлгэ болоно.

Һуралсалай энэ жэлэй түрүүшын хахадай дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, муу бэшэ. Илангаяа литературын багшанар Т. А. Полуянова, С. С. Бурцева гэгшэд һуралсалай һайн дүн түйлана. Тэдэнэр хэшээлдээ нарин нягтаар бэлдэжэ, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые түйлаа.

Физикын багша Б. Н. Карташов хэшээлнүүдээ ехэ һонирхолтойгоор үнгэргэдэг юм. Предмедүүд хоорондын холбоон физикын хэшээлдэ һайнаар табигданхай. Энэ хэрэгтэ профтехучилищинуудта ехэ анхарал хандуулагдадаг. Юуб гэхэдэ, трактор, комбайн болон бусад машинанууд физикын хуулинуудай ёһоор хүдэлнэ ха юм. Физикын кабинедто эмхидхэгдэһэн «Эдир радиотелеграфист» гэһэн кружогто һурагшад ехэ дуратайгаар ябадаг.

Үхибүүдтэ гүнзэгы эрдэм мэдэсэ олгохо гэһэн манай зорилго Методическа хүдэлмэриин эмхидхэлһээ бага бэшээр дулдыдадаг. Манай училищида методическа хоёр секци хүдэлмэрилнэ. Нэгэниинь юрэнхы эрдэмэй предмедүүдээр, нүгөөдэнь тусхай предмедүүдээр. А. Д. Сидорова, В. М. Утенков гэгшэд эдэ секцинүүдые хүтэлбэрилнэ.

Методическа хүдэлмэриин гол бэрхэшээлнүүдэй нэгэниинь гэхэдэ, нэгэ предмедээр 1—2 багшанар заана. Тиимэһээ бүхы предмедүүдэй багшанарай анхарал татаха асуудалнуудые методическа секциин суглаанууд дээрэ табиха, энээниие хараадаа абан, түсэбөө зохёохо баатай болонобди. Жэшээлхэдэ, «Физикын хэшээлдэ олоһон эрдэм мэдэсые гүнзэгыгөөр ойлгохоор үхибүүдэй ухаан бодолой хүдэлмэри» гэһэн темэ бүхы багшанарта һонирхолтой. Юуб гэхэдэ, үхибүүд ямаршье хэшээлэй үедэ ухаан бодолоо гүйлгэжэ байдаг. Мүн «Эрдэм шэнжэлгэдэ түшэглэн хими заалга» гэһэн темэ олоной анхарал татаа. Мүнөө үедэ хэшээл бүхэн, илангаяа, химиин, эрдэм шэнжэлгын түйлалтануудые харуулха зэргэтэй бшуу. Эдэ темэнүүдээр зүбшэн хэлсэлгэтэй нэмэл хэшээлнүүд үнгэргэгдэһэн, элидхэлнүүд хэгдэһэн байха юм.

Методическа хүдэлмэри училищи дотороо тусхай шэглэлтэй болгохо, гуримшуулха гээшэ манай ехэ зорилго болоно. Техническэ мэргэжэлэй һуралсалай, мүн манай училищиин урда байгаа ниитэ асуудалнуудта харюусаһан тодорхой, али бүхы талаһаань бодомжологдоһон түсэбэй ёһоор энэ хүдэлмэриеэ ябуулнабди.

«Һурагша бүхэнтэй ябуулха хүдэлмэриин арга боломжонууд» гэһэн асуудал педагогическа совет дээрэ зүбшэн хэлсээбди. «Һурагшадай эрдэм мэдэсэ шалгаха» тухай асуудалаар мүнөө үедэ бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай.

Методическа хүдэлмэриие улам саашадань һайжаруулха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Училищимнай юрэнхы эрдэмэй багшанар Бага-Куналейн дунда һургуулиин предмедүүдэй багшанартай һайн холбоо барисаатай болоҗо байнхай. Тэдэнэр бултадаа методическа нэгэдэлэй гэшүүд юм.

Юрэнхы эрдэмэй багшанарай ажал хүдэлмэри айхабтар орёо хүшэр. Юуб гэхэдэ, хэнэйшье мэдэһээр, эрдэм мэдэсынгээ, хүгжэлтынгөө, хүмүүжэлэйнгээ талаар олон ондоо үхибүүд манай һургуулида ородог гээшэ ааб даа. Тэдэнэртэ эрдэм мэдэсэ олгожо, бэлэдхэл һайтай шэнэ хүдэлмэрилэгшэдые гаргаха харюусалгатай хэрэгтэ манай багшанар хубитаяа оруулха гэжэ оролдожо байна.

П. УБОНОБА,
5-дахи СПТУ-гай юрэнхы эрдэмэй һуралсалай таһагые даагша.

...ЗАРАЙ ЭЗЭД БОЛОХОБДИ

...Бэшүүрэй ай-...ублика дотороо ...ай аймаг гэжэ ...ай. Аймагай-... олон ажахы-... манай 5-дахи ...шэд арбай ...уулжа байдаг. ...ын таряаша-...ай ёһотой эзэ-...дэхэ хэрэгые ...най комсомол-... шухала асуу-... тон зүб тооло-...өө үедэ манай ... 254 хүниинь ...ой гэшүүд юм ... январь һара-... хүн комсомол-...оо. Һуралса-...лэй дүүрэтэр ... комсомолдо ... хараалгдана. ...үлгын, һурал-... груп-...оргнууд гори-... дүүргэдэг. 14-... комсорг ... Полина тухай ... үгэ хэлэмээр. ...руппа доторoo ... хүдэлмэри ...гоор ябуул-...

...хэндэ шахуу ... комсомо-...нууд үнгэргэг-... суглаанууд ...алсалай болон ...ын асуудал-...бшэн хэлсэгд-...

...олоод лэ шуга-...нуудаар комсомолой комитедэй засэдани үнгэрэгдэдэг. Эндэ сектор бүхэнэй хүдэлмэриин тоосоон болоҗо, шэнэ түсэбүүд табигдадаг. Мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Ударник» тэмдэгтэ зууршалагдаһан кандидатуранууд зүбшэн хэлсэгдэдэг. Байгша оной январь һарада манай училищиин 28 эрхим һурагшад «Ударник-1975» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа бэлэй.

Һурагшадай спортивна ажабайдалда манай комсомолой комитет саг үргэлжэ ехэ анхарал хандуулжа байдаг. Декабрь һарада боксоор мүрысөөн эмхидхэгдээ һэн. Мүнөө үедэ волейбол ба хоккейгээр группа хоорондын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ байнхай. Һаяхана 15-дахи группа ба ТШ-6 группануудай хоорондо уулзалга болоо. Хабар баскетболоор түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилхэ. Училищимнай спортсменүүд ГПТУ болон СПТУ-нуудай дунда үнгэргэгдэдэг олон мүрысөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байдаг.

Уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ манай комсомолшууд олоороо хабаададаг. Эдэбхитэдэй дундаһаа 7-дохи группын һурагша Михайловые нэрлэмээр. Манай һурагшад ба багшанар «Юность» клубтэ һонирхолтой концерт харуулжа байдаг.

Һаяшаг үнгэргэгдэһэн литературна долоон хоногто манай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадаа. Хэдэн олон сочинениинүүд бэшэгдээ, ханын газетэнүүд гаргагдаа.

Һуралсалай газар дээрэ, корпусууд соо, хамтын байрын дабхар бүхэндэ һурагшадай дундаһаа дежурнанууд табигдадаг. Тэдэнэр хэшээлэй дохёо үгэхэ, ариг сэбэрые сахиха уялгатай. Имэһээ хүн бүхэн өөрын харюусалгатай, ганса өөрыгөө хараад байха бэшэ, бултанай түлөө оролдохо болоно бшуу.

Февралиин 15-һаа 23 болотор группанууд дотор ленинскэ зачет үгэлгэ болоо. Комсомолой комитедэй гэшүүд групп-комсоргнуудтай, мастернуудтай, классай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта зачедуудые абаа һурагшад—ерээдүйн таряашад энэ зачедые яһала бэлэдхэлтэйгээр үгөө.

Н. ВОРОНЦОВА,
3-дахи курсын һурагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөө ажахын техникэ һурагшадта гүнзэгыгээр шудалуулха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдадаг. Культиваторнуудые үзэхэ хэшээлэй үедэ.
Б. БАТОЕВОЙ фото.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭ ДЭЭРЭ

...шадай дунда ябуулагдадаг ...үлгын ба соёлой хүдэл-... тухай хөөрэжэ үгэхыень по-... хүмүүжүүлгын талаар ... орлогшо О. Б. Бадма-... хэдэн асуудалтайгаар хан-...

— ...Очир Бадмажапович, хэнэй-...һээр техническэ мэргэжэл ... училищинуудта хүгжэлтын-... хүмүүжэлэйнгээ талаар ... үхибүүд һурадаг гээшэ ааб ... Тиимэһээ хүмүүжүүлгын ху-... онсо удха шанартай, ха-... бүри ехэ болодог ёһо-...

— Имэ даа. Ерээдүйн хүдэл-...дые коммунис ёһоор, Эхэ ... ажал хүдэлмэридэ дура-... хүмүүжүүлхын тула ехэ ... гарганабди. Энэ хүдэл-... тусхай түсэбэй ёһоор эм-...бди. Хүмүүжүүлэгшэд, ...р, мастернууд һара бүри ... түсэб табидаг. Энэ түсэб ... хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд, ... журналнууд тодорхойгоор ...дадаг. Һүүлэй үедэ «Бу-... мэдэхэ хүсэлэнтэйб» гэһэн аман журнал эмхидхэгдээ. Мүн «Сэнхир галхан» үнгэргэгдөө. Имэ үдэшэ үхибүүдтэ политическэ болон медицинскэшье, уран һайханайшье асуудалнуудаар эрдэм мэдэсэ олгуулха гэһэн зорилго табигдаа һэн. Мүнөө үедэ КПСС-эй XXV съездын материалнуудые һурагшадта тодорхойгоор, гүнзэгыгөөр ойлгуулжа үгэхэ талаар хүдэлмэри эмхидхэгдэжэ эхилээ.

— **Группа, курс хоорондын социалис мүрысөөнүүд тухай хөөрэжэ үгыт.**

— Һара бүхэндэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдадаг. Эндэ үхибүүдэй һуралсал, журам сахилга, хэшээлдээ ябалга болон бусад олон зүйлнүүд хараада абтадаг. Мүн байра соогоо ариг сэбэрые сахилгада ехэ анхарал хандуулагдана. Социалис мүрысөөндэ илажа гарагшадта тусхай вымпелнүүд барюулагдадаг. Мүн тус группын һурагшад таба дахин миинтээр кинодо орохо эрхэтэй болодог. Үйлэдбэриин практикын үедэ һурагшадай бүтээһэн хүдэлмэриин дүнгөөр социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдадаг.

— **Һурагшадай сүлөө саг ашатай туһатайгаар үнгэргэхэ талаар ямар хэмжээ ябуулганууд хэгдэнэб?**

— Эндэ нэн түрүүн спортивна хүдэлмэри тухай хэлэжэ болоно. Училищидамнай шэнэ һаруул спортзал баригданхай. Эндэ хэдэн секци эмхидхэгдэнхэй. Бокс, волейбол, баскетбол, илангаяа, манай һурагшадай анхарал татана. Группануудай хоорондо мүрысөөнүүд үнгэргэгдэдэг. Хамтын байраһаа холо бэшэхэнэ елүүр байгуулагданхай. Үбэлэй үедэ эндэ һурагшаднай тон дуратайгаар хоккей наададаг.

— **Профтехучилищинуудта уран һайханай хүдэлмэри гол түлэб һайнаар табигданхай.**

— Училищимнай уран һайханай бүлгэм муу бэшээр хүдэлмэрилжэ байдаг. Ямаршье һайндэр, баяр ёһолол, концерт үгөөр үнгэрдэггүй. Уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ һурагшадһаа гадна, манай хүмүүжүүлэгшэд, багшанар олоороо хабаадалсадаг. Училищинуудай хоорондын харалгануудта хэдэ дахин амжалтатайгаар хабаадаһан байхабди. 1975 ондо хүдөөгэй училищинуудай дунда республика дотороо түрүү һуури эзэлжэ, пианинаар шагнагдаа бэлэйбди. Харин район дотороо түрүү һуури эзэлхэдээ, магнитофоноор шагнагдаа һэмди. Манай уран һайханай бүлгэмэйхид хүдөө нютагуудаар ябажа, һонирхолтой концертнүүдые үе үе болоод лэ харуулжа байдаг. Һүүлэй жэшээнүүдые дурдабал, Ново-Сретенкэ, Поселье тосхонуудта ошожо шефскэ концертнүүд харуулагдаа.

— **Сэрэгэй-патриотис хүмүүжүүлгэ тухай хөөрэжэ үгыт.**

— Энэ талаар нилээд горитой хүдэлмэри хэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, манай һурагшад булта шахуу хүбүүд, ерээдүйн сэрэгшэд ха юм. Тиимэһээ һурагшадай дунда сэрэгэй эхин бэлэдхэл ябуулагдадаг. ДОСААФ-ай талаһаа автомобиль жолоодожо һургаха хүдэлмэри хэгдэнэ. Мүн эдир радистнуудай кружок эмхидхэгдэнхэй. Май һараһаа эхилжэ мэргэн буудагшадай кружок хүдэлхэ. Тиихэдэ ГТО-гой нормонуудые тушаалгада ехэ анхарал хандуулагдажа байдаг.

— **Үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ танай хүдэлмэриин гол асуудалнуудай нэгэн ёһотой.**

— Таряашад болохо гэһэн хүсэлтэй хүбүүд, басагад манайда һурадаг гэжэ мэдээжэ ааб даа. Тэдэнэртэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин үндэр үүргэ, урдань байгаа гол зорилгонуудые һайса ойлгуулха гэжэ оролдонобди. Хүдөөгэй механизаторай нангин уялга гүнзэгыгөөр мэдэрүүлхэ, тэдэниие газар тарилангда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ шухала. Энэ хэрэгтэ аха нүхэдэй, ажалай түрүүшүүлэй жэшээ айхабтар ехэ нүлөөтэй. Тиимэһээ ажалай түрүүшүүлтэй, манай училищи дүүргэжэ гараад, эрхимээр хүдэлжэ байһан хүнүүдтэй уулзалгануудые саг үргэлжэ үнгэргэдэгбди.

ҮНШАГШАДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан гайхамшагта баатаршалга тухай номуудые ажалшадай дунда дэлгэрүүлхэ, ажалшадые сэрэгэй-патриотическа талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ республикымнай библиотекэнүүд ехэ анхарал хандуулжа байдаг.

Агуу Илалтын 30 жэлэй ойе угтуулан библиотекын хүдэлмэрилэгшэд горитой хүдэлмэри ябуулаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ үе соо 219790 хэhэг ном уншагшадта үгтэнэ гэхэ гү, али энэнь ниитэ-политическэ номуудай 27 хубинь болоно. Тиихэдэ «Дүлэтэ жэлнүүд» гэhэн уряа доро үнгэргэгдэhэн залуу уншагшадай Бүхэсоюзна конференцидэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. «Дүлэтэ жэлнүүд» гэhэн конференци үнгэргэлгэдэ методическа зүбшэл, туhаламжа үзүүлхын тула М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ тусхай материалнуудые эльгээhэн байха юм. Тиихэдэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хүдөө гаража, туhатай зүбшэлнүүдые үгэжэ, туhаламжа үзүүлжэ байгаа.

Уншагшадай конференци үнгэргэхэ талаар тусхай түсэб табигдажа, энэ хэрэг бэелүүлгые хүтэлбэрилхэ комитедүүд аймаг бүхэндэ байгуулагдаа hэн.

Конференциин үедэ республикын библиотекэнүүд олоной хабаадалгатай 7004 хэмжээ ябуулга үнгэргөө. Эндэ совет арадай ажалай ба дайшалхы баатаршалгануудай таhаршагүй холбоотойе, хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, интеллигенциин гайхамшаг баатаршалга ойлгуулха талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай литература дэлгэрүүлхын тулада олон аймагуудта сэрэгэй номой hаранууд (Сэлэнгын аймагта), арбан хоногууд (Улаан-Үдэ хото), долоон хоногууд (Зэдын, Кабанскын, Түнхэнэй, Хориин аймагууд) үнгэргэгдөө.

«Агуу ба мүнхэ баатаршалга», «Газар дээрэ ажабайдалай түлөө», «Хэзээшье юуншье мартагдаагүй», «Тэмсэлшэ ном» гэhэн темэнүүдээр выставкэнүүд, уншалганууд республикын бүхы библиотекэнүүдтэ үнгэргэгдөө. Жэлэй туршада соо хамта дээрээ номой 2402 выставкэ эмхидхэгдээ, эдэ выставкэнүүдэй дэргэдэ библиографическа 2665 шэнжэлэл хэгдээ, уншагшадта 125 мянган ном үгтөө. Дундаа зэргээр нэгэ выставкэ дээрэhээ таби гаран ном үгтэдэг байгаа.

Дайнай ветерануудтай уулзалганууд, литературно-хүгжэмтэ, тематическа үдэшэнүүд амар, журналнууд уншагшадай hонирхол ехээр татаа. Дайнай фронтнууд дээрэ наhа бараhан поэдүүд тухай hонирхолтой үдэшэ Хяагта хотын библиотекэдэ үнгэргэгдөө. Энэ үдэшэ номой выставкэ эмхидхэгдээ, литературна викторина болоо.

Тус конференциин үедэ дайнда зорюулагдаhан номуудаар уншагшадай 254 конференци үнгэргэгдөө. В. Быковэй «Обелиск», А. Чаковскиин «Блокада», В. Кожевниковэй «В полдень на солнечной стороне», В. Закруткинай «Матерь человеческая», С. Хандажаповай «Сабельный поход», А. Бальбуровай, Д. Хилтухинай «Амиды үлэхые захирнаб», Ц. Жимбиевэй «Гал могой жэл» гэhэн номуудаар республикын библиотекэнүүдтэ болоhон уншагшадай конференцинүүдтэ 9799 хүн хабаадаа.

«Дүлэтэ жэлнүүд» гэhэн конференци үнгэргэлгэдэ комсомолой эмхинүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. БЛКСМ-эй Буряадай обкомой лекторнүүд «Знание» бүлгэмэйхидтэй хамта 127 лекци уншаа.

Эдэ бүхы хүдэлмэри комсомолшуудай политическэ ба экономическа hуралсалтай, «Совет арадай баатаршалга» гэhэн Ленинскэ хэшээлтэй, залуушуулай Бүхэсоюзна аяншалгатай зэргэ ябуулагдаа.

Тус конференциин үедэ библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд дайнда хабаадагшад тухай материалнуудые, тэдэнэй дурсалгануудые, фотографинуудые суглуулаа. Олонхи библиотекэнүүдтэ тусхай альбомууд, стенднүүд хэгдээ. Жэшээлхэдэ, Дэрэстэйн библиотекэ комсомолшуудтай хамта дайнда унаhан нютагайнгаа хүбүүдэй нэрэнүүдые бэшэжэ абаа, дайнда хабаадагшад тухай альбом-планшет хээ. Сэлэнгын аймагай Ягодинска библиотекэдэ алдар солын булан нээгдээ.

Партийна болон комсомолой организацинуудай, клубуудай хүдэлмэрилэгшэд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, библиотекэнүүдтэ горитой туhаламжа үзүүлээ.

В. САВИНОВА,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директорэй орлогшо.

Шэтын областиин Кaларска районой «Заря» колхоздо агитбригада эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй гэшүүд вертолёдоор холын орошод болон ангуушадта ошожо, лекци уншана, концерт харуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитбригадын эдэбхитэдэй гэшүүд: фельдшер Людмила Боковякова, багша Татьяна Гагаркина (доодо таладань), фельдшер Ольга Елисеева, багша Тамара Попова (дээдэ таладань). (ТАСС).

СПОРТ

ШАТАР

АЙМАГАЙ ТҮРҮҮ hУУРИИН ТҮЛӨӨ

ВЛКСМ-эй Баргажанай райком ба «Урожай» бүлгэмэй аймагай совет эрэшүүлэй дундаhаа аймагай түрүү hуури эзэлхын түлөө шатарай мүрысөө үнгэргэбэ. Гурбан үдэр соо болоhон энэ мүрысөөндэ үнэндөө үсөөхэн хүнүүдэй хабаадабашье, шатарай хюлгэ дээрэ шанга тэмсэл болоо.

Нэгэдэхи гурта Минулин. Баянголой дунда hургуулиин 9 классай hурагша, үнгэрhэн жэлэй аймагай чемпион Жаргал Раднаевтай наадаба. Энэ парти гиидхэхы удха шанартай байгаа. Эдир шатаршан hайн байдалтай болоходоо тэнсэлгэhээ арсаад наадабашье, алдуутай ябадал хэжэ, шүүгдэhэн байна.

Табан нааданай hүүлээр дүрбэн шатаршад урагшаа гаража, нүгөөдүүлыэнь холо гээгдэшоо hэн. Харин hүүлшын хоёр нааданай урда түрүүлэгшэдэй хоорондо орёо байдал тохёолдоо. Ушар юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, Минулин түрүүлhээр (6-hаа 6 очкотой), хойто электросетьнүүдэй диспетчер Леонид Галин хахад очкогоор гээгдэнхэй. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой бухгалтер Дугар Эрдынеев Радчаев хоёр хойноhоонь холо бэшэ тээгдэнхэй ябаа. Хоёрдохёор, Галин хадаа Раднаев Минулин хоёртой наадаха, хоюулайечь шүүбэл чемпион болохо аргатай байгаа. Зүгөөр иимэ арга боломжо тэрэнние ехээр хүлгүүлжэ, Галин түрүүшын партидаа hулаар наадажа, Раднаевта шүүгдэхэдээ Минулинай зорилго хүнгэдхөө.

Эсэсэй эсэстэ Минулин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Удаа дараа хоёр парти шүүhэн Раднаев Галинине хахад очкогоор ахижа, хоёрдохи hуури эзэлээ.

Илажа гарагшадта грамотанууд, бэлэгүүд барюулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аймагай чемпион И. Минулин (баруун гарhаа) Л. Галинтай наадажа hууна. Д. Эрдынеев, Г. Константинов хоёр тэдэнние харанад.

Н. ГАЛДАНОВ,
мүрысөөнэй судья.
Г. МАНЗЫРЕВАЙ фото.

hур харбалга

ВЦСПС-эй ЧЕМПИОН БОЛОБО

1976 ондо hур харбалгаар ВЦСПС-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Душанбе хотодо болож дүүрэбэ.

Союзна республикануудай суглуулагдамал команданууд энэ наадаанда хабаадаhан байна. «Труд» бүлгэмэй областной Соведэй hур харбагшад, СССР-эй спортын мастернууд Дандар Дансаранов, Аркадий Бутхаев, Дэнжу Очирова болон бусад энэ мүрысөөндэ хабаадажа, республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалаа.

Эндэ физкультура болон спортын республиканска комитедэй инструктор Аркадий Бутхаев М-2 упражнениеэр 2430 очко абажа, 1976 оной ВЦСПС-эй чемпион болобо. Тиин А. Бутхаев манай республикын hур харбагшад соохоо түрүүлэн уласхоорондын классай спортын мастерай нормо дүүргэбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЧЕМПИОНАТ ЭХИЛБЭ

Хоккей

ВАРШАВА. (ТАСС-ай корр.). Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат үсэгэлдэр Польшын Катовица хотын «Рондо» гэжэ спортын ехэ зал соо нээгдэбэ. Польшын, Чехословакиин, ФРГ-гэй, ГДР-эй, Швециин, Финляндиин, США-гай ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд түрүүлэн нэгэ дүхэригөөр наадаад, түрүүшын дүрбэн hуури эзэлhэн команданууд өөhэд хоорондоо наадаха байна.

Мүрысөөндэ хабаадаха бүхы команданууд Катовицада ерээд, залай хоёр елүүр дээрэ hорилго хэhэн байгаа. «Рондо» хүрэтэр автобусоор ябахада 15 минутын газарта байдаг Сосновец гэжэ багахан хотын отель соо спортсменүүд ажаhууна. Хоккейдэ дуратайшуул дэлхэйн бэрхэ бэрхэ спортсменүүдтэй уулзажа, дэбтэртээ гарыень табюулхые оролдоно.

СССР-эй суглуулагдамал командын 3 хүн дэлхэйн чемпионадта түрүүшынхеэ хабаадахань. Һаяхан гэмэлтэhэн Мальцев ба Шадринние оруулалсан бүхы хоккеистнүүд hорилго хээ гэжэ Польшын газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Чемпионадта хабаадагшадые хүндэтэй халуунаар угтаба. Промышленна предприятинууд командануудые шефтээ абаhан байна. Жэшээнь, хара металлургиин нэгэдэл—СССР-эй суглуулагдамал командые, ашагта малтамал шанаржуулдаг машина бүтээлгын промышленностиин нэгэдэл — Чехословакиин. Катовицка шулуу нүүрhэнэй промышленностиин нэгэдэл ГДР-эй спортсменүүдые шефтээ абаа.

...Швециин, ФРГ-гэй суглуулагдамал командануудай уулзалгаар мүрысөөн нээгдээ. Энэ үдэр үшөө гурбан уулзалга болобо: Чехословаки — ГДР, США—Финлянди, Польшо — СССР. Манай суглуулагдамал команда мүноөдэр — ГДР-эй, апрелиин 11-дэ — Финляндиин, апрелиин 13—Швециин, 15—ФРГ-гэй, 17-до—Чехословакиин, 19-дэ США-гай хоккеистнүүдтэй наадаха юм.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» апрелиин 7-до үнгэргэгдэhэн 14-дэхи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 2 (автоспорт), 18 (городки), 23 (хүнгэн атлетикэ), 30 (далбагата онгосоор hэлюурдэлгын спорт), 37 (мэргэн буудалга), 49 (даам).

«Спортлото-2»: 5 (бадминтон), 23 (хүнгэн атлетикэ), 26 (мотобол), 42 (хүндэ атлетикэ), 44 (фигурна халтиралга), 45 (футбол).

(ТАСС).

ПРАГА

СОЦИАЛИЗМ, ЭБ НАЙРАМДАЛ ТАҺАРШАГҮЙ ХОЛБООТОЙ

ТАСС

Чехословакиин Коммунис парти, бүхы чехословак арад КПЧ-гэй XV съездэдэ бэлдэжэ, хүдэлмэриингөө дүнгүүдые али бүхы талааринь согсолжо, саашанхи жэлнүүдтэ бэелүүлхэ түсэбүүдээ зохёожо байна гээд ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек «Руде право» газетэдэ толилуулhан статья соогоо бэшэнэ.

КПЧ-гэй XIV съездын шиидхэбэринүүдтэ үндэhэлэн, гадаадын политическэ ажал ябуулгадаа эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө бүхэдэлхэйн түүхэтэ тэмсэлдэ ЧССР эдэбхитэйгээр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хабаадалсана гэжэ Б. Хнеупек тэмдэглээ. Энэ тэмсэлдэ шухала амжалтанууд туйлагдаhан байна.

КПСС-эй марксистско-ленинскэ политикын бодото байдалда бэелүүлэгдэhэнэй ашаар уласхоорондын харилсаанда hайн хубилалтанууд болобо. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал, уласхоорондын оршом соо социалис оронуудай хараа бодол бэхижүүлгэдэ ехэ туhа хүргэнэ гэжэ энэ статья соо тэмдэглэгдэнэ.

Манай үеын уласхоорондын байдалай гол шухала хэрэг болоhон КПСС-эй XXV съезд ухаан бодолыемнай хүлгүүлжэ байhаар гээд статья соо саашадаа хэлэгдэнэ. Нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо дотоодын ба уласхоорондын байдалда марксистско-ленинскэ гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэhэн байна. Социализм болон коммунизмын аша туhада социальна ба национальна сүлөөрэлгын түлөө, эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи харилсаа холбооной түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй шэнэ илалтануудай аша туhада Ленинэй партиин бэелүүлдэг политикын зүб, нүлөө ехэтэй байдые тус съезд батална байха юм.

СССР ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудтай харилсаа холбоогоо улам бэхижүүлжэ, ЧССР уласхоорондын оршон байдалда ажал ябуулхадаа, ехэ амжалта туйлаhан байна. Советскэ Союзтай аха дүү ёhоной хани барисаагаа, харилсаа холбоого бэхижүүлгэ хадаа Чехословакиин гадаадын политикын гол ёho мүн. Бусад социалис оронуудтай аха дүү ёhоной холбоо барисаагаа ЧССР саашадань хүгжөөн бэхижүүлжэ байна.

КНР-тэй харилсаа холбоогоо hайжаруулха гэхэдэмнай, социалис оронуудта харша, шахардуу байдал hуларуулгада, эб найрамдалда, арадуудай хоорондохи харилсаа холбоондо эсэргүү Пекинэй балмад хархис политика hаад тойбо татана гээд статья соо хэлэгдэнэ.

КПЧ-гэй XIV съездын хараа шугамай үндэhөөр гадаадын политика бэелүүлхэдээ, Израилиин эзэрхэг түрэмхэй ябуулгада эсэргүүсэн араб арадуудай хэhэн үнэн зүб тэмсэлые Чехословаки залан сэхээр дэмжэнэ. Египедэй хүтэлбэрилэгшэдэй Советскэ Союзда зүрюу харшаар бэелүүлhэн политикань социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай залан сэхэ политикада ямаршье хубилалта хэжэ шадахагүй байна.

Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёhoор зэргэ оршохо гол ёhонуудай үндэhөөр ЧССР капиталис гүрэнүүдтэй харилсаа холбоо тогтооно.

ВАРШАВА

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюродо

ТАСС

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой заседани тухай мэдээсэл эндэ толилогдобо. Партийна зэргэнүүдэй бүридэлые hайжаруулха талаар үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэрине Политбюро зүбшэн хэлсэhэн байна гээд мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Партиин гэшүүдэй эдэбхине дээшэлүүлхэ талаар шэглүүлэгдэhэн ажал ябуулгын олон арга нүхэсэл хүгжөөхэ шухала гээд мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ. ПОРП-ын бүридэлдэ хүдэлмэришэдэй хубинь ургэдэнэ, партиин шиидхэбэринүүдые зохёолгодо, бэелүүлгэдэ эдэнэй үүргэ улам дээшэлнэ. Хүдөө нютагуудта партиин нүлөөн ехэ болоо, социалис интеллигенцитэй тэдэнэй холбоон бэхижээ.

Хилын саанаhаа

· телефон · телеграф · радио

ХЕЛЬСИНКИ

К. Сорсын хөөрөөн

ТАСС

Манай оронуудай хоорондохи харилсаанда КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй үгэhэн сэгнэлтые Финляндиин правительство hайшааhан байна гэжэ Финляндиин премьер-министрай орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Калеви Сорса мэдүүлээ.

Манай оронуудай хоорондохи хүршэ ёhоной харилсаа холбооe саашадань хүгжөөн бэхижүүлхэ хүсэлэнтэй байhанаа КПСС-эй XXV съезд мэдүүлhэн байна гэжэ тэрэ ТАСС-ай корреспондентгэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Энэ hанал бодолыень Финляндиин арад hайшаан дэмжэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Хани харилсаанаймнай ёho заншал үргэн ехэ юм. Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо этигэл найдабаритайгаар, харилсаа холбоотойгоор манай түби дээрэ ажаhууха хэрэгтэ Финлянди, Советскэ Союз түрүүлэн жэшээ харуулhан байна гээд тоолонобо.

Хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туhалалсалга тухай 28 жэлэй урда тээ Финляндиин ба СССР-эй хоорондо гар табигдаhан совет-финляндиин договор амгалан тайбанаар зэргэ оршохо гол ёhонуудта үндэhэлнэ. Хоёр талын адли тэгшэ эрхэтэй байhан тухай, элдэб асуудалнуудаар али алиндань ашатай туhатай харилсаа холбоо тогтоохо, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй тухай тобшололнууд энээн дотор бии. Эдэ тобшололнууд аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитын зүгhөө hайшаагдалан байгаа.

ХЕЛЬСИНКИ

Хельсинкидэ баярай суглаан болобо

ТАСС

Финляндиин, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаа холбоон амжалтатай hайнаар хүгжэжэ байна. Хоёр орон бата хани барисаатай, харилсаа холбоотой, нэгэ нэгэндээ гүнзэгы сэдьхэлhээ этигэдэг, хүндэлдэг юм гэжэ Финляндиин худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр Ээро Рантала СССР-эй ба Финляндиин хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туhалалсаха тухай договорой баталагдаhаар 28 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев КПСС-эй XXV съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ, совет-финляндиин харилсаанда, тэрэнние хүгжөөхэ холын хараата түсэбүүдтэ үндэр сэгнэлтэ үгөө hэн гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Договорой баталагдаhаар ойн баярые hайндэрлэлгэдэ хабаадахын тула Финляндида ерэhэн Совет делегациин толгойлогшо, РСФСР-эй дээдэ ба нунда тусхай hуралсалай министр И. Ф. Образцов суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Финляндиин республикын президент У. К. Кекконен, правительствын гэшүүд, парламентын депутадууд, ороной партинуудай ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд баярай суглаанда хабаадаhан байна.

Договорой баталагдаhаар 28 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Финляндиин премьер-министр М. Миеттунен уулзалга хэбэ.

ПЕКИН

Дэн Сяо-пинние тушаалhаань буулгаха ба Хуа Го-фэнние томилхо тухай шиидхэбэри

ТАСС

Тяньаньмынь гэжэ талмай дээрэ болоhон «контрреволюционно хүлгөөе», «Дэн Сяо-пинэй hүүлэй үеын абари зангые» КПК-гай ЦК-гай Политбюро зүбшэн хэлсээд, Дэн Сяо-пин тухай асуудал «хёморооной шэнжэтэй зүришэлдөөн болотороо hүжэржэ байна» гээд тоолобо. Мао Цзэ-дунай дурадхалаар «Дэн Сяо-пинние парти доторой ба бусад бүхы тушаалнуудhаань сүлөөлхэ» шиидхэбэри Политбюро абаhан байна.

Хуа Го-фэнние КПК-гай ЦК-гай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын, КНР-эй гүрэнэй Соведэй премьерэй тушаалнуудта томилхо тухай шиидхэбэри Политбюро мүн лэ абаба.

НИКОЗИ

СОВЕТ ДУРАДХАЛЫЕ ДЭМЖЭНЭ

ТАСС

Кипрэй асуудалые шиидхэхэ олоной хабаадалгатай уласхоорондын конференци ООН-до зарлаха тухай совет дурадхалые дэмжэн hайшаажа байhан тухайдаа Кипрэй Ажалша арадай түрүү үзэлтэй партиин (АКЭЛ) генеральна секретарь Э. Папаиоанну мэдүүлээ. Совет энэ дурадхалые уласхоорондын олониитын дэмжээ hаань, hайн байгаа гэжэ Э. Папаиоанну Никозидо үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.

Гадаадын политика бэелүүлхэдээ, бидэ Советскэ Союз түрүүтэй социалис оронуудай хараа бодолдо түшэглэхэ ёhотойбди гэжэ АКЭЛ-эй генеральна секретарь хэлээ.

Кипрэй асуудалые үнэн зүб руунь шиидхэлгэдэ Холбоото Штадууд нүлөөлжэ шадаха байна гэжэ Кипрэй зарим хүнүүдэй hанадаг байhаннинь ямаршье үндэhэ баримтагүй гэжэ Э. Папаиоанну зааба. Кипрые хубаарилжа, арал дээрэхи түрүү үзэлтэй хүдэлөөе дараха гээшэ США-гай империалис хүсэнүүдэй гол зорилго болоно гээд тэрэ хэлээ.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Ливандахи байдал айхабтар орёо, хүшэр хүндэ байhаар. Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээнэй үндэhөөр национально-патриотическа хүсэнүүдэй нэгэдэмэл отрядуудай ба хархис партинуудай зэбсэгтэ бүлэглэлнүүдэй хоорондо буудалдаанай зогсоогдоошье hаань, нииcлэл хотын түбэй районуудта снайпернууд үшөөл шэбээлhээр.

Апрелиин 6-да 30 гаран хүн алуулаа.

Буудалдаа зогсоохо үедөө хархис партинууд дайшалхы отрядуудаа зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр хангана гэжэ Ливанай түрүү үзэлтэй хэблэл тэмдэглэбэ.

Конституцида заhабари оруулжа, шэнэ президентые дары hунгаха hунгалта үнгэргэхэ ёhотой парламентын заседанние зарлахын тула Ливанай политическэ ажал ябуулагшад зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлжэ байна.

Заседани үнгэргэхэ газар, тэрэнние хэдыдэ зарлаха байhан тухай парламентын түрүүлэгшэ К. Аль-Асаад соносхохо юм гээд хүлеэгдэнэ.

Эндэ ерээд байhан США-гай түлөөлэгшэ Д. Браун хархис партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, президент С. Франжьетэй уулзажа хөөрэлдэhэн байна.

ЛЮКСЕМБУРГ

„Юрэнхы дэлгүүртэ" зүришэлдөөтэй байна

ТАСС

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой хабаадалгатайгаар «юрэнхы дэлгүүрэй» сесси эндэ боложо дүүрэбэ. «Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай хоорондохи арсалдаа хёмороон шиндхэгдээгүй байhаар гэжэ сессиин хүдэлмэри элирхэйлээ. Уулзалгада хабаадагшад үгэеэ ойлголсожо шадаагүй, эдэнэр түгэсхэлэй коммюникешье баталан абаагүй гэжэ Бельгиин премьер-министр Л. Тиндеманс мэдүүлбэ.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай 9 гүрэнэй валютын политикые залан хүтэлбэрилхэ асуудал сессиин зүблэхэ зүйлдэ табигдаhан байгаа. Теэд энэ асуудалаар тодорхой хэмжээ абажа шадаагүй.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Үндэр баян ургасада—үдэр бүхэнөө — П. Фоминай статья. «Мүрысөөнэй туужа бэшэг» — суглуулбари. Субботнигой дохёонууд. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө. «Хурдан түргэн хүгжэлтын замаар» — Ж. Ванкеевэй статья. Партийна ажабайдалай хронико. Үйлэдбэриин эстетикэ тухай ТАСС-ай материал.

Гурбадахи хуудаhанда. Һургуулиин ажабайдалда зорюулагдана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Нютаг нютагай hонин. Хилын саана.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.35—«Эрдэм, техникын дэбжэлтэ». Австри ба СССР-эй эрдэм, техникын үдэрнүүдтэ (үнгэтэ). 11.05—«Нэгэн—бултанай түлөө, бултан—нэгэнэй түлөө» (үнгэтэ). 11.50—Забhарлалга. 12.00—Шэнэ hонин. 12.10—«Үхибүүдтэ—фильм. «Красные пчелы». 13.20—«Зураг бүхэндэ—наран» (үнгэтэ). 13.35—«Алтан ното». ГДР-hээ дамжуулагдаха (үнгэтэ). 14.35—Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. СССР—Польшо (үнгэтэ). 21.00—Шэнэ hонин. 21.15 —«Экранда—кинокомеди». «Белое солнце пустыни». 22.45—«Баатаршалга». 23.15—«ССР Союзай Ехэ театрай балерина РСФСР-эй арадай артистка Н. Бессмертнова хатарна» (үнгэтэ). 23.50—Забhарлалга. 24.00—«Время».

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н.01682. Заказ № 0